

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет економіки та управління

Кафедра національної економіки та публічного управління

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Цифрове врядування

Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування

Форма навчання: заочна

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему «Державне регулювання сфери доступу до публічної інформації»

здобувачки Вахатової Ірини Олександрівни _____

Науковий керівник: *д.філософ.н.у.а. Осьмак Антон Сергійович*
_____

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною
комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: *д.держ.упр., проф. Карпенко О.В.*
_____

Київ 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет економіки та управління

Кафедра національної економіки та публічного управління

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Цифрове врядування

Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми

О.В. Карпенко

2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

О.В. Карпенко

2024 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Вахатовій Ірині Олександрівні

заочної форми навчання

на підготовку кваліфікаційної магістерської роботи

**на тему «Державне регулювання сфери доступу до публічної
інформації»**

Тему затверджено наказом ректора Університету від «27» вересня 2024 р. № 1687-ст

Кваліфікаційна магістерська робота виконується на матеріалах Міністерства цифрової трансформації України

План кваліфікаційної магістерської роботи

Розділ 1	Теоретичні засади поняття інформації
Розділ 2	Державне управління у сфері доступу до публічної інформації
Розділ 3	Вдосконалення процесу надання доступу до публічної інформації

Об'єкт дослідження:	Публічна інформація
Предмет дослідження:	Державне регулювання сфери доступу до публічної інформації
Мета кваліфікаційної магістерської роботи:	Основною метою кваліфікаційної магістерської роботи є визначення наявної проблематики у державному регулюванні публічної інформації та вироблення рекомендацій щодо вдосконалення процесу надання доступу до публічної інформації.

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	<ol style="list-style-type: none"> розкрити поняття та сутності публічної інформації; проаналізувати нормативно правову базу державного регулювання сфери доступу до публічної інформації; розкрити зміст інформаційних відносин;
У розділі 2	<ol style="list-style-type: none"> визначити основні принципи формування інформаційної функції держави; дослідити міжнародний досвід у сфері надання та використання публічної інформації;
У розділі 3	<ol style="list-style-type: none"> визначити проблематику у доступі до публічної інформації; виробити рекомендації щодо вдосконалення процесу надання доступу до публічної інформації.

**Завдання підготував
науковий керівник**

_____ **А.С. Осьмак**

«29» вересня 2024р.

**Завдання одержав
здобувач**

_____ **І.О. Вахатова**

«29» вересня 2024р.

Реферат

Кваліфікаційна магістерська робота містить 57 сторінок, список використаних джерел складається з 42 найменувань.

«Державне регулювання сфери доступу до публічної інформації»

Об'єктом дослідження є публічна інформація.

Предметом дослідження є державне регулювання сфери доступу до публічної інформації.

Мета і завдання дослідження: Основною метою кваліфікаційної магістерської роботи є визначення наявної проблематики у державному регулюванні публічної інформації та вироблення рекомендацій щодо вдосконалення процесу надання доступу до публічної інформації.

Відповідно до поставленої мети визначені такі завдання:

- розкрити поняття та сутності публічної інформації;
- проаналізувати нормативно правову базу державного регулювання сфери доступу до публічної інформації;
- розкрити зміст інформаційних відносин;
- визначити основні принципи формування інформаційної функції держави;
- дослідити міжнародний досвід у сфері надання та використання публічної інформації;
- визначити проблематику у доступі до публічної інформації;
- виробити рекомендації щодо вдосконалення процесу надання доступу до публічної інформації.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів.

Під час дослідження було систематизовано різноманітні підходи до трактування категорії «публічна інформація». Проаналізовано чинне законодавство України яке регулює сферу доступу до публічної інформації.

Практичні результати дослідження полягають у тому, що описані пропозиції можуть бути використані в практичній діяльності органів державної влади при наданні доступу до публічної інформації.

Рік виконання кваліфікаційної магістерської роботи – 2024. Рік захисту роботи – 2024.

Ключові слова: інформація, публічна інформація, право на публічну інформацію, доступ до публічної інформації, державне регулювання сфери доступу до публічної інформації

ВІДГУК

про кваліфікаційну магістерську роботу
здобувача факультету економіки та управління
освітньо-професійної програми «Цифрове врядування»

Вахатової Ірини Олександрівни

на тему «Державне регулювання сфери доступу до публічної інформації»

1. Актуальність теми обумовлена тим, що регулювання доступу до публічної інформації стосується прав людей на доступ до інформації, яка належить до державних органів, місцевих влад, а також інших публічних установ.

2. Позитивні риси кваліфікаційної магістерської роботи. Дослідження характеризується високим рівнем наукової обґрунтованості та комплексним підходом до аналізу розглядуваної проблематики. У роботі успішно вирішено низку важливих наукових завдань, зокрема, визначено поняття та сутність доступу до публічної інформації, а також актуалізовано питання регулювання доступу до публічної інформації в контексті державного управління.

3. Наявність самостійних розробок автора. У дослідженні виявлено основні перешкоди, що ускладнюють реалізацію права громадян на доступ до публічної інформації, та визначити пріоритетні напрямки для проведення реформ у цій сфері та надано авторські рекомендації щодо вдосконалення у наданні доступу до публічної інформації.

4. Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій. У теоретичних висновках дослідження зазначено, що досягнення поставленої мети необхідно провести комплекс заходів, спрямованих на удосконалення нормативно-правової бази, підвищення ефективності контролю за діяльністю розпорядників інформації, впровадження сучасних інформаційних технологій та, як результат, забезпечення громадян якісними адміністративними послугами. Реалізація запропонованих рекомендацій дозволить створити більш відкриту та прозору систему державного управління, що, в свою чергу, сприятиме підвищенню довіри громадян до влади та зміцненню демократичних засад суспільства.

5. Наявність недоліків. Недоліком даного дослідження є недостатня база використаних джерел, проте цей аспект не знижує загальну наукову цінність проведеного дослідження.

6. Загальна оцінка кваліфікаційної магістерської роботи та її допущення до захисту перед ЕК: Кваліфікаційна магістерська робота Вахатової Ірини Олександрівни виконана на достатньому рівні, результати дослідження дають відповідь на поставлені завдання у вступі, робота відповідає наявним вимогам та може бути допущена до захисту з оцінкою «задовільно».

Науковий керівник: *д. філос. з публічного управління та адміністрування*

«___» _____ 2024 р.

Осьмак Антон Сергійович

Рецензія

здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана
освітньо-професійної програми «Цифрове врядування»
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Вахатової Ірини Олександрівни

на тему «Державне регулювання сфери доступу до публічної інформації»

Актуальність теми кваліфікаційної магістерської роботи і доцільність її розроблення є надзвичайно високою, особливо в умовах, пов'язаних з повномасштабним вторгненням, інформаційною війною, та необхідністю що регулювання доступу до публічної інформації стосується прав людей на доступ до інформації, яка належить до державних органів, місцевих влад, а також інших публічних установ.

Якість проведеного дослідження. У роботі розкрито теоретичні засади застосування порядку доступу до публічної інформації; проаналізовано нормативно-правову базу регулювання у сфері доступу до публічної інформації державної влади країни; вітчизняну практику застосування стратегічних комунікацій органів державної влади як ресурсу формування позитивного іміджу України; світовий досвід застосування доступу до публічної інформації; надані рекомендації щодо покращення правового регулювання доступу до публічної інформації.

Позитивні риси кваліфікаційної магістерської роботи. Творчість, ґрунтовність викладу, практична значущість, актуальність, знання законодавства
Зауваження. Недоліком даного дослідження є недостатня база використаних джерел, проте цей аспект не знижує загальну наукову цінність проведеного дослідження.

Практична значимість висновків і рекомендацій. Реалізація запропонованих рекомендацій дозволить створити більш відкриту та прозору систему державного управління, що, в свою чергу, сприятиме підвищенню довіри громадян до влади та зміцненню демократичних засад суспільства.

Кваліфікаційна магістерська робота відповідає сучасним вимогам, рекомендується для публічного захисту та отримання позитивної оцінки, здобувач вищої освіти заслуговує присвоєння кваліфікації магістра з публічного управління та адміністрування.

Рецензент:

Державна міграційна служба України.
Директор юридичного департаменту

М.В.Загорелік

Підпис засвідчує

Васюра І.В

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПОНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЇ.....	7
1.1. Поняття та види інформації	7
1.2. Нормативно-правові засади інформаційної діяльності в Україні.....	11
1.3. Зміст інформаційних відносин	15
РОЗДІЛ 2. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ДОСТУПУ ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	20
2.1. Основні принципи формування інформаційної функції держави	20
2.2. Керування у інформаційній сфері в Україні	23
2.3. Міжнародний досвід у сфері доступу до публічної інформації.....	26
РОЗДІЛ 3. ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ НАДАННЯ ДОСТУПУ ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	33
3.1. Проблематика у доступі до публічної інформації.....	33
3.2. Рекомендації щодо вдосконалення процесу надання доступу до публічної інформації	44
ВИСНОВКИ.....	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	53

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВР – Верховна Рада України

ЄС – Європейський Союз

ЗМІ – Засоби масової інформації

ЗУ – Закон України

КУ – Конституція України

ОБСЄ – Організація з безпеки і співробітництва в Європі

ООН – Організацію Об'єднаних Націй

СОТ – Світова організація торгівлі

СЕВ ОБВ – Система електронної взаємодії органів виконавчої влади

ВСТУП

Актуальність теми. Державне регулювання доступу до публічної інформації є дуже актуальною темою, особливо в сучасному світі, де інформація є важливим активом. Це регулювання стосується прав людей на доступ до інформації, яка належить до державних органів, місцевих влад, а також інших публічних установ. Дана тема має значення для демократичного розвитку суспільства. Теоретична основа роботи ґрунтується на вивченні чинного законодавства, директив та інших відповідних документів, а також на аналізі останніх наукових публікацій

Втім, подальші дослідження необхідно спрямовувати на досвід інших країн. Необхідно також простежити та виявити динаміку та ефективність у країнах Європейського Союзу, оскільки Україна отримала статус кандидата на вступ до Європейського Союзу і у подальшому вітчизняне законодавство потребує приведення його норм останнього.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняній практиці ця тема досі належним чином не висвітлена. Проблема доступу до публічної інформації є предметом дослідження багатьох вчених, зокрема, проблему реалізації конституційного права на доступ до публічної інформації в Україні докладно досліджували вітчизняні науковці, такі як Е. Аблякімова[31], Б. Кормич [34], І. Кушнір [12], Є. Ларін[32], А. Марущак [30], О. Нестеренко[33], В. Політанський [35], О. Сибіга [36], Л. Рудник [37], Є. Тептюк [15] та інші, які в своїх працях аналізували теоретичні засади та практичні аспекти забезпечення доступу до публічної інформації, виявляли проблеми та пропонували шляхи їх вирішення.

Попри те, що науковці активно формують і розвивають основні підходи до державного регулювання сфери доступу до публічної інформації зазначена тема і досі залишається недостатньо опрацьованою.

Мета і завдання дослідження. Основною метою кваліфікаційної магістерської роботи є визначення наявної проблематики у державному регулюванні публічної інформації та вироблення рекомендацій щодо вдосконалення процесу надання доступу до публічної інформації.

Для досягнення поставленої мети було визначено наступний перелік завдань:

- розкрити поняття та сутності публічної інформації;
- проаналізувати нормативно правову базу державного регулювання сфери доступу до публічної інформації;
- розкрити зміст інформаційних відносин;
- визначити основні принципи формування інформаційної функції держави;
- дослідити міжнародний досвід у сфері надання та використання публічної інформації;
- визначити проблематику у доступі до публічної інформації;
- виробити рекомендації щодо вдосконалення процесу надання доступу до публічної інформації.

Об'єкт дослідження – публічна інформація.

Предмет дослідження – державне регулювання сфери доступу до публічної інформації.

Методи дослідження: Під час виконання даної роботи було використано наступні методи: теоретичний – для аналізу та пояснення; порівняльний – для виявлення спільних характеристик і їх відмінностей; емпіричний – для обґрунтування висновків; логічний – для формування чітких і послідовних висновків, які базуються на визначених фактах; експертний та узагальнений – для формування досвідченої кваліфікованої оцінки; опис та узагальнення – для формування пропозицій щодо вдосконалення у сфері публічної інформації та встановлення деталей у цій сфері.

Теоретична, методична значущість роботи полягає у всебічному аналізі теоретичних та практичних аспектів доступу до публічної інформації, а також у визначенні необхідних для цього компетенцій; вміння розпізнавати ознаки інформації; виокремлювати публічну інформацію від інших видів інформації; запровадження та імплементація досвіду інших країн у вітчизняне законодавство.

Практичне значення отриманих результатів полягає у практичній реалізації та застосуванні, досягненні позитивних результатів у цій сфері. Описані пропозиції у магістерській роботі у майбутньому можуть бути інтегровані в робочі процеси

державних органів різних рівнів. Також будуть корисними при складанні стратегій, пропозицій, а також реформуванні та реалізації державної політики.

Інформаційна база дослідження представлена підручниками і науковими посібниками, науковими публікаціями та спеціалізованими виданнями, законами та нормативно-правовими актами всіх типів, статистичними матеріалами, тощо.

Структура роботи обумовлена авторським поглядом на розумінням проблеми, об'єкту та предмету дослідження. Робота складається зі вступу, трьох розділів, що містять підрозділи, висновків, списку використаних джерел.

У першому розділі розглянуті теоретичні засади поняття інформації. Прослідковано розвиток доступу до публічної інформації від ухвалення закону до сьогодні. Розкрито питання про поняття та види інформації, визначені нормативно-правові засади інформаційної діяльності в Україні. Крім того, розкрито питання змісту інформаційних відносин.

У другому розділі досліджено порядок державного управління у сфері доступу до публічної інформації. Досліджено основні принципи формування інформаційної функції держави та порядок керування у інформаційній сфері України. Досліджено міжнародний досвід державного управління у сфері доступу до публічної інформації.

У третьому розділі розкрито проблематику доступу до публічної інформації та вироблені рекомендації щодо вдосконалення процесу надання доступу до публічної інформації.

Апробація дослідження. Результати дослідження представлені автором на науково-практичній конференції «Державна політика та управління стратегічними комунікаціями в кризових умовах»: (м. Київ, 23 жовтня 2024 року) [21].

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПОНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЇ

1.1 Поняття та види інформації

Інформація має специфічні юридичні особливості. Наприклад, після введення в обіг вона відокремлюється від свого автора, набуваючи форми символів чи знаків, що робить її незалежною від того, хто її створив або володіє нею. Це зумовлює можливість її передачі між суб'єктами з юридичним оформленням прав на неї.

Особливість інформації висновується на її передачі, інформація залишається у того, хто передає, і одночасно стає доступною для того, хто отримує. Тобто інформація може належати обом сторонам одночасно. Це відрізняє її від фізичних об'єктів, які при передачі відчужуються. Така властивість інформації вимагає створення спеціальних правових механізмів для її обігу.

В обігу інформація фіксується на носіях, які поділяються на два види: матеріальні (де інформація представлена у формі знаків чи символів) та віртуальні (електронна форма). Це свідчить про єдність інформації та її носія, що дозволяє трактувати її як нематеріальний актив.

Як зазначається в Законі України "Про інформацію" [2], інформація – це будь-які дані, які можна зафіксувати. Це можуть бути відомості про людей, стан природи, товари та послуги, наукові досягнення, правові акти, статистичні дані та багато інших відомостей. Форма подання інформації може бути різною: від паперових документів до електронних файлів.

До персональних даних належать всі відомості, які дозволяють виділити конкретну особу з-поміж інших.

Права особи на приватність передбачають, що збір, зберігання та використання її персональних даних можливі лише за її згодою або у випадках, прямо передбачених законом для забезпечення національної безпеки чи інших

важливих інтересів. Персональні дані включають різноманітну інформацію про особу, зокрема про її походження, переконання та фізичний стан.

Право знати інформацію про себе є основним правом кожної людини, за винятком ситуацій, передбачених законодавством [4].

Під інформацією довідково-енциклопедичного характеру розуміють систематизовані, документально оформлені і оприлюднені відомості про суспільні, державні та природні процеси і явища [2].

Цю інформацію можна знайти в: енциклопедіях, словниках, довідниках, путівниках, на картах та в електронних базах даних, мережі та системи, довідки від органів влади та місцевого самоврядування, громадських об'єднань, юридичних осіб та їх працівників, а також автоматизовані інформаційно-телекомунікаційні системи.

Екологічну інформацію регламентують українські закони та міжнародні договори, затверджені Верховною Радою, такі як ЗУ “Про інформацію” [2], ЗУ “Про екологічну мережу” [38]. Інформація включає відомості про стан природного середовища та його складових, зокрема генетично модифікованих організмів, а також про фактори, що впливають на довкілля (наприклад, забруднення, шум, різні види діяльності). Окрім того, екологічна інформація охоплює дані про вплив стану довкілля на здоров'я людей, умови їх життя та стан культурних об'єктів.

Громадяни України мають право на вільний доступ до інформації про стан довкілля. Це право закріплено в українському законодавстві та міжнародних угодах. Єдиним винятком є інформація про розташування військових об'єктів. Споживач повинен бути обізнаним про всю необхідну інформацію про товар або послугу, включаючи дані про його вплив на здоров'я та безпеку. Приховання вказаної вище інформації є недопустимою. Інформація чи то про товар; роботу, чи послугу можна вважати сукупністю даних, які описують товар з усіх боків: від розміру до складу. Щодо інформації про товар, роботу чи послугу, яка може вплинути на здоров'я, життя людини, то вона є обмежена [3].

Правовий режим вище зазначеної інформації чітко зазначено у спеціальних законах, нормативно-правових актах, міжнародних договорах, визнаними обов'язковими ВРУ.

Стосовно науково-технічна інформації, то слід зазначити, що це можуть бути тексти, цифри, малюнки, схеми, фотографії та інші матеріали, що стосуються науки, техніки та виробництва. Порядок використання інформації про наукові досягнення визначається законодавством України. Загалом така інформація є публічною, але можуть бути винятки, передбачені законом [5].

А податкова інформація – це будь-які відомості, що стосуються податків і необхідні податковій службі для виконання своїх функцій, таких як перевірка декларацій, нарахування податків тощо. Правовий статус цієї інформації встановлений ЗУ “Про інформацію” [2].

До правової інформації належить інформація, яка описує правові норми, їхню дію в конкретних ситуаціях, а також механізми захисту прав і законних інтересів.

Правову інформацію можна знайти не тільки в офіційних документах (законах, договорах), але й у засобах масової інформації, наукових публікаціях та інших джерелах [24]. Щоб люди могли дізнаватися про нові закони, держава друкує їх великими тиражами і швидко розміщує на своїх сайтах.

Також можна відмітити такий вид інформації, як статистична. Така інформація відображає цифрові дані, які відображають стан і розвиток економіки, соціальної сфери, культури та інших аспектів життя суспільства. Офіційна державна статистика регулярно оприлюднюється, забезпечуючи відкритий доступ до неї для всіх зацікавлених осіб, за винятком випадків, передбачених законом [25].

Такий вид інформації також регламентується законом. Необхідно звернути увагу та відрізнити такий вид інформації, як публічну. Зауважую, що захищеність виокремлено законодавством.

Правове регулювання доступу до публічної інформації є однією з ключових умов становлення демократичного суспільства.

Історично одним із перших прикладів впровадження цього принципу став шведський Закон про свободу преси 1766 року, який проголосив відкритість урядових документів і забезпечив громадянам право запитувати ці документи у державних органів [29].

Країни, де люди мають доступ до державної інформації, стають більш прозорими та ефективними, у багатьох країн зменшилась корупція і покращилась робота уряду [29].

Досвід країн, що запровадили закони про доступ до публічної інформації, демонструє їхній позитивний вплив на реалізацію громадянських прав, покращує роботу державних органів та зменшення корупції. Право на доступ до публічної інформації, закріплене в українському законодавстві, є невід'ємною частиною системи міжнародного захисту прав людини. Воно знаходить своє відображення як у Конституції України, так і в численних міжнародних договорах, ратифікованих Україною [15]. Право на свободу слова включає в себе як право висловлювати свої думки, так і право шукати, отримувати і поширювати інформацію [1]. Хочу зауважити, що у який саме спосіб це буде відбуватися, – вибір кожного. Обмеження свободи слова можуть бути застосовані, зокрема, для запобігання розголошенню державної таємниці, захисту честі та гідності інших осіб, а також для запобігання заклинам до насильства.

У Резолюції 1466 Парламентська Асамблея Ради Європи закликала Україну до вдосконалення законодавства про доступ до публічної інформації та неухильного дотримання положень Конституції України щодо свободи слова. Зокрема, Асамблея зазначила необхідність декласифікації документів, які були незаконно засекречені [22].

У 2011 році відбулася значна модернізація законодавства у сфері доступу до інформації. Нові закони, прийняті ВР, покликані забезпечити прозорість діяльності органів влади та розширити права громадян на отримання інформації. [26].

1.2 Нормативно-правові засади інформаційної діяльності в Україні

Сукупність законів, що визначають порядок створення, використання та захисту інформації, називається інформаційним законодавством України. Це стосується прав та обов'язків суб'єктів, які створюють, використовують та поширюють інформацію. Відповідно статті 4 ЗУ «Про інформацію», до основних джерел інформаційного законодавства відносяться [2]:

1. КУ – основний закон, що визначає права та свободи у сфері інформації [1].

2. ЗУ «Про інформацію» [2] – ключовий акт, який встановлює загальні принципи регулювання інформаційної діяльності.

3. Міжнародні угоди, ратифіковані Україною, та норми міжнародного права.

4. ЗУ та нормативно-правові акти в окремих сферах, що стосуються різних аспектів обігу інформації, зокрема законодавство про ЗМІ, персональні дані, інтелектуальну власність, рекламу, інформаційну безпеку тощо.

Класифікація джерел інформаційного законодавства:

1. Норми КУ: знаходить баланс між правом на свободу слова та необхідністю обмежити поширення деяких видів інформації.

2. ЗУ – безпосередньо регулює інформаційні відносини:

– ЗУ про ЗМІ — визначає права та обов'язки засобів масової інформації.

– ЗУ про інформаційні технології та безпеку — регулює створення та використання інформаційних систем, захист інформації від кіберзагроз.

– ЗУ про інформаційну безпеку — встановлює норми щодо захисту даних та боротьби з інформаційними загрозами.

3. Джерела інформаційного ЗУ:

– Цивільно-правові та адміністративні акти, що регулюють права власності на інформацію, а також договори, пов'язані з її передачею чи використанням.

– Міжнародні нормативно-правові акти, які встановлюють правила щодо інформаційних прав людини, зокрема права на конфіденційність.

- Інші важливі аспекти джерел інформаційного законодавства:
- Судові рішення виступають першоджерелом права, тому що формують практику застосування законодавства та його тлумачення в конкретних ситуаціях.
- Завдяки визначеним законам, суди мають чіткі стандарти для захисту наших прав у інформаційній сфері.

Джерела інформаційного права — це зовнішні форми вираження правових норм, через які ці норми закріплюються та набувають юридичної сили. Система джерел інформаційного права за своєю структурою схожа на систему джерел права інших галузей національного законодавства. Вона включає як національне законодавство, так і акти міжнародного права.

Міжнародно-правові джерела інформаційного права. До міжнародних джерел належать багатосторонні та двосторонні договори, а також рішення міжурядових організацій, що регулюють питання інформаційної сфери. Серед таких організацій можна виділити Організацію Об'єднаних Націй (ООН), Раду Європи, ОБСЄ, Міжнародний союз електров'язку, Світову організацію торгівлі (СОТ), Європейський Союз та інші. Відповідно до статті 38 Статуту Міжнародного Суду ООН, ці джерела формують ключові засади регулювання, зокрема у сфері інформації [14]:

- Стандарти прав людини в інформаційній сфері та механізми їх реалізації;
- Міжнародну співпрацю в розвитку інформаційного суспільства та інформатизації;
- Регулювання зв'язку й електронних комунікацій на міжнародному рівні;
- Питання обміну інформацією з обмеженим доступом між державами (на основі двосторонніх угод).

До основних міжнародно-правових актів, що регулюють інформаційну діяльність, належать конвенції.

Інформаційне законодавство включає в себе:

- КУ – говорить про наші свободи пов'язані з інформацією, визначає принципи захисту інформаційної безпеки та регулює діяльність органів влади;

– ЗУ – безпосередньо регулюють інформаційні відносини, регулюють окремі аспекти інформаційної діяльності на рівні конкретних галузей;

А отже, – основа інформаційного права охоплює міжнародні норми та національні законодавчі акти, які разом забезпечують правову основу для регулювання інформаційних відносин в Україні.

Законом визначено інформаційну політику, зокрема:

- Гарантування доступу до інформації;
- Рівні можливості для її обробки та поширення;
- Створення умов для розвитку інформаційного суспільства;
- Відкритість діяльності органів влади;
- Міжнародна співпраця у сфері інформації.

Законодавство у сфері інформації не є тотожним інформаційному праву. Останнє представляє собою сукупність правових норм, які регулюють інформаційні відносини у суспільстві, причому ці норми можуть бути закріплені як у законах, так і в підзаконних актах.

Основні нормативно-правові акти в сфері інформаційного законодавства України:

1. ЗУ «Про інформацію» [2]: є головним документом, що визначив відносини, які дотичні до створення, зберігання, використання та поширення інформації. Він також роз'яснює важливі терміни, зокрема, що є документом, інформацією та ким є суб'єкт владних повноважень.

Закон визначає основні напрямки державної інформаційної політики:

- Забезпечення доступу до інформації для кожного громадянина;
- Рівні можливості для збору, використання і поширення інформації;
- Створення умов для розвитку інформаційного суспільства в Україні;
- Відкритість діяльності органів влади;
- Сприяння міжнародному співробітництву в інформаційній сфері.

2. ЗУ «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах» [27]: нормативно-правовий акт регулює захист інформації в інформаційних та

комунікаційних системах. Визначає повноваження органів влади щодо захисту інформації, визначає санкції за порушення вимог щодо її охорони.

3. ЗУ «Про забезпечення функціонування української мови як державної» [40]: регламентує мовну політику у державі, визначає місце української мови у різних сферах суспільного життя.

4. ЗУ «Про доступ до публічної інформації» : встановлює порядок надання громадянам доступу до публічної інформації, що знаходиться у володінні органів влади, а також забезпечує механізми прозорості зазначених органів влади [4].

5. ЗУ «Про Суспільне телебачення і радіомовлення України» [39]: встановлює правові основи діяльності Національної суспільної телерадіокомпанії України (НСТУ), яка створена для задоволення інформаційних потреб суспільства, для забезпечення участі громадян у важливих соціально-політичних процесах.

Згідно з міжнародними нормами, кожен має право вільно збирати, отримувати та поширювати публічну інформацію. Обмеження на реалізацію цих прав встановлюються виключно на підставі законів і залежать від умов зберігання, особливостей цінності інформації та специфічних вимог до її захисту.

Правове визначення поняття «публічна інформація» міститься у статті 1 ЗУ “Про доступ до публічної інформації”, згідно з яким публічна інформація – це відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом [4].

Слід зауважити, що інформація вважається публічною у зв'язку з тим, що вона створюється, збирається, обробляється та зберігається за рахунок бюджетних коштів призначених на забезпечення діяльності відповідного органу влади.

Публічна інформація є відкритою, крім випадків, встановлених законом. Закон визначає випадки обмеження доступу до інформації з урахуванням міжнародних та європейських стандартів у сфері доступу до інформації, зокрема, практики Європейського суду з прав людини [4], Конвенції про доступ до

інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля [15], Рекомендації Ради Європи № R(81)19 про доступ до інформації, що перебуває в розпорядженні державних органів [12], Конвенції Ради Європи про доступ до офіційних документів [14], "Йоганнесбурзьких принципів: національна безпека, свобода висловлювань і доступ до інформації" [11], "Принципів законодавства про свободу інформації", розроблених міжнародною організацією "Артикль 19" [20].

Закон містить прогресивні норми, які зобов'язують органи виконавчої влади та місцевого самоврядування оприлюднювати інформацію про свою діяльність. Важливим аспектом є закріплення ключового міжнародного принципу, який гарантує відкритість і доступність будь-якої інформації, що знаходиться у розпорядженні цих органів, за винятком визначеного законом переліку обмежених відомостей.

1.3 Зміст інформаційних відносин

Інформаційно-правові норми мають специфічну особливість: вони регулюють відносини, що виникають у сфері обігу інформації, зокрема правовідносини, пов'язані з її створенням, використанням, зберіганням та поширенням.

Інформаційне право регулює відносини, пов'язані з інформацією: її створенням, поширенням та використанням. Ці відносини виникають на всіх етапах життєвого циклу інформації та мають свої особливості.

Особливості інформаційних правовідносин визначаються не тільки властивостями об'єктів, з якими ці відносини пов'язані, а й характеристиками сфери, в межах якої вони виникають. Оскільки інформація має свої особливості на кожному етапі обігу, то й правові відносини, що її супроводжують, є специфічними. Враховуючи мінливі властивості інформації, правові відносини постійно адаптуються до нових умов її обігу.

Для ефективного правового регулювання інформаційних відносин необхідно чітко розуміти їх різноманітність. Науковці пропонують різні критерії для класифікації цих відносин, зокрема, за видами інформації, суб'єктами, цілями використання тощо. Така класифікація допомагає визначити правовий статус інформації, права та обов'язки учасників інформаційних відносин, а також відповідальність за їх порушення.

Залежно від своєї специфіки, інформаційні відносини можуть бути класифіковані на такі групи: активні, пасивні, посередницькі, допоміжні, організаційні, майнові та немайнові. Різноманіття підходів до класифікації інформаційних правовідносин приводить до того, що сутність цих відносин може трактуватися по-різному. Інформаційне право покликане забезпечити ефективну роботу інформаційних систем, захистити суспільство від негативного впливу інформації та гарантувати права кожного на вільний доступ до інформації.

Для забезпечення ефективного функціонування інформаційного простору в Україні було розроблено дворівневу систему правового регулювання, яка поєднує в собі приватні ініціативи, закріплені в договорах та звичаях, та державний контроль, що здійснюється через законодавство. Такий підхід дозволяє забезпечити баланс між інтересами окремих осіб та суспільства в цілому

Інформаційні правовідносини – це суспільні відносини, врегульовані нормами інформаційного права, учасники яких мають взаємні права та обов'язки, що визначені та гарантовані цими нормами. Основні принципи інформаційних правовідносин закріплені ЗУ «Про інформацію» [2].

До них належать:

- гарантування права на інформацію;
- відкритість, доступність і свобода обміну інформацією;
- достовірність та повнота інформації;
- свобода вираження поглядів і переконань;
- правомірність отримання, використання, поширення та зберігання інформації; – захист особи від втручання в її особисте та сімейне життя.

Ознаки інформаційних правовідносин можна визначити наступним чином:

1. наявність конкретного об'єкта цих відносин — інформації;
2. соціальна значущість інформації, яка є об'єктом відносин (наприклад, суспільно важлива, національно важлива чи особиста інформація);
3. пріоритетність інформаційно-правової норми, яка регулює конкретні суспільні відносини;
4. передбачена правовими актами форма правомірної поведінки суб'єктів щодо конкретної інформації;
5. наявність взаємних прав та обов'язків учасників правовідносин, а також юридична відповідальність за порушення правової норми;
6. інші характерні ознаки правовідносин.

Основні елементи інформаційних правовідносин:

- а) суб'єкти – учасники інформаційних процесів;
- б) об'єкти – інформація, з якою пов'язані ці відносини;
- в) зміст правовідносин, який складається з суб'єктивних прав та обов'язків суб'єктів.

Інформаційні відносини виникають між різними учасниками:

- людьми (фізичними особами),
- організаціями (юридичними особами),
- громадськими об'єднаннями та державними органами.

Інформаційні відносини охоплюють широкий спектр об'єктів, включаючи документи, дані, інформаційні системи та інші носії інформації. Громадські об'єднання об'єднують людей для захисту їхніх прав та інтересів, а державні органи регулюють ці відносини відповідно до закону. Органи державної влади або місцевого самоврядування виступають суб'єктами, що здійснюють управлінські функції відповідно до законодавства.

Є різні види інформації, а саме:

- документована інформація,
- інформаційні продукти,
- послуги, права та обов'язки суб'єктів правовідносин.

Інформація може бути збережена на матеріальних носіях або в електронному вигляді.

Інформація поділяється 3 групи [27]:

1. інформація, яка перебуває в цивільному обігу, з якою виникають майнові відносини;
2. інформація, що знаходиться в адміністративному обігу, яка використовується для регулювання суспільних відносин;
3. інформація в публічному обігу, тобто відомості, призначені для інформування населення.

Зміст правовідносин визначається як сукупність суб'єктивних прав і юридичних обов'язків, що належать суб'єктам правовідносин.

Юридичний зміст інформаційних правовідносин визначає теоретичні можливості суб'єктів, встановлені законом, тоді як фактичний зміст відображає реальну поведінку учасників цих відносин на практиці, яка може відрізнитися від їхніх юридичних прав та обов'язків.

Підставою для виникнення інформаційних правовідносин є юридичні факти, які можуть бути подіями (незалежними від волі людини) або діями (свідомими вчинками людей), що спричиняють правові наслідки. Залежно від відповідності правовим нормам, юридичні факти можуть бути не лише внутрішні, а й зовнішні, – такі як іноземні держави та міжнародні організації.

Висновок до розділу 1

Публічна інформація є фундаментальною складовою демократичного суспільства. ЗУ «Про доступ до публічної інформації» гарантує кожному громадянину право знайомитися з діяльністю органів влади, сприяючи прозорості та підзвітності державних органів [4]. Зазначений закон є потужним інструментом для контролю громадськості за діяльністю влади та забезпечення захисту прав і свобод громадян.

Закон регламентує порядок отримання публічної інформації, визначає правила її розповсюдження та обробки, а також встановлює гарантії захисту конфіденційних даних. Суб'єктами інформаційних відносин у сфері публічної інформації є громадяни, органи державної влади та інші учасники інформаційного обміну.

Основними суб'єктами інформаційних відносин у сфері публічної інформації є державні органи, як розпорядники інформації, та громадяни, як її одержувачі. Держава зобов'язана забезпечити відкритість та доступність публічної інформації, а громадяни мають право на її вільне використання, що не суперечить чинному законодавству. Громадські організації є важливими учасниками інформаційних відносин, оскільки вони захищають інтереси громадян та сприяють прозорості діяльності держави.

Специфіка інформаційних відносин у сфері публічної інформації полягає у необхідності враховувати та узгоджувати різноманітні інтереси: право громадян на доступ до інформації, інтереси національної безпеки, необхідність захисту персональних даних та інші суспільні інтереси.

Динамічний розвиток інформаційних технологій вимагає постійного оновлення законодавства, що регулює сферу публічної інформації. Норми щодо обробки, зберігання та поширення інформації повинні відповідати сучасним реаліям і забезпечувати захист прав громадян.

Таким чином, гарантування доступу громадян до публічної інформації – невід'ємною складовою демократичного суспільства. Це дозволяє контролювати діяльність державних органів, запобігати корупції, сприяє розвитку громадянського суспільства та підсилює довіру громадян до влади. Ефективне правове регулювання цієї сфери забезпечує баланс між правом громадян на інформацію та необхідністю захисту державних інтересів [17].

РОЗДІЛ 2

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ДОСТУПУ ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

2.1 Основні принципи формування інформаційної функції держави

Державні завдання є рухливими і мають відповідати постійно змінюваним національним інтересам. Виділяючи основні функції, слід пам'ятати, що вони можуть доповнюватися новими, що виникають у відповідь на суспільно-політичні виклики. Виникнення інформатики як міждисциплінарної науки пов'язане з необхідністю дослідження складних систем різної природи. У. Р. Ешбі у 1956 році презентував першу концепцію інформатики, яка стала фундаментом для подальшого розвитку цієї наукової дисципліни [11].

Інформатика зародилася в середині ХХ століття як результат спроб дослідити, як керувати складними системами, від біологічних організмів до суспільств. Хоча Норберт Вінер зробив значний внесок, саме У. Р. Ешбі у 1956 році сформулював першу всеосяжну теорію інформатики, заклавши фундамент для цієї нової галузі знань. Інформатика стала основою для створення складних моделей управління, що знайшли своє застосування в штучному інтелекті та інших сферах. Її принципи лягли в основу розвитку інформаційного суспільства, забезпечуючи ефективне управління інформаційними потоками. Теоретична інформатика спрямована на створення інструментів для дослідження систем, здатних до самовдосконалення, незалежно від їхньої природи.

Україна має всі шанси стати лідером у розвитку інформаційного суспільства, спираючись на свій науковий потенціал. Інформаційні технології перетворюють усі сфери життя, від соціальних взаємовідносин до біологічних процесів, перетворюючи їх на інформаційні системи. Така трансформація потребує вдосконалення державного управління, зокрема, у сфері законодавства, безпеки та інформаційного права. Глобальна цифрова трансформація вимагає від держави

постійного оновлення політик та наукових підходів у сфері інформаційних відносин. Стратегія інформаційної безпеки України відображає цю тенденцію, виділяючи інформаційний простір як окрему сферу регулювання [17].

Основні риси інформаційної функції держави включають:

- її значущість у глобалізованому світі;
- вплив на формування інформаційної політики;
- використання правових, соціально-економічних і технічних засобів для її реалізації;
- регулювання інформаційних відносин відповідно до розвитку технологій;
- зв'язок із рівнем інформаційної культури суспільства;
- необхідність захисту інформації.

Інформація є фундаментом для ефективного функціонування держави, оскільки вона забезпечує основу для розробки та реалізації державної політики у всіх сферах. Сучасне суспільство, яке все більше залежить від інформації, вимагає від держави створення умов для її вільного доступу, використання та захисту.

Перехід до електронного урядування та електронної демократії в Україні дозволяє оптимізувати взаємодію громадян, бізнесу та державних органів, забезпечуючи прозорість та ефективність управління [16].

Швидкий розвиток інформаційних технологій посилює вплив наукових досягнень на всі сфери суспільного життя, від культури до політики. Нові інструменти комунікації створюють нові можливості для формування громадської думки та впливу на політичні процеси.

Інформаційні ресурси є ключовим елементом сучасного управління. Їх використання дозволяє автоматизувати рутинні завдання, приймати обґрунтовані рішення на основі даних та забезпечити відкритість інформації для громадськості.

Постійно зростаючі інформаційні потреби суспільства трансформують взаємодію громадян з державними органами. Нові технології не тільки модернізують адміністративні процеси, але й змінюють саму природу взаємин між громадянами та владою.

Інформаційні ресурси – це організовані сукупності даних, які мають певну структуру та метадані для пошуку та використання. Вони можуть бути представлені у різних форматах і зберігатися на різних носіях.

В Україні існує чітка правова база, яка регулює сферу інформаційних ресурсів. Законодавством визначено порядок створення, зберігання, використання та захисту інформаційних ресурсів. Офіційні веб-портали органів влади є важливим інструментом взаємодії держави з громадянами, забезпечуючи доступ до актуальної інформації та електронних послуг. Архіви, бібліотеки та національні реєстри зберігають неоціненну історичну та культурну спадщину. Забезпечення відкритого доступу до цієї інформації сприяє збереженню національної пам'яті та розвитку суспільства.

Отже, інформаційні ресурси є фундаментальним елементом сучасного суспільства, що впливає на всі сфери життя. Вони потребують загального підходу до управління та регулювання, оскільки відіграють ключову роль у розвитку держави та суспільства. Перехід до інформаційного суспільства, що характеризується розширенням доступу до інформації та активною участю громадян у державному управлінні, вимагає вдосконалення правового регулювання взаємодії між державою та громадянами з метою забезпечення прозорості та підзвітності влади.

Електронний уряд є важливим інструментом модернізації держави та підвищення якості надання публічних послуг. Для його ефективного функціонування необхідно удосконалити правову базу, яка регулює відносини між урядовцями, бізнесом і громадянами в електронному середовищі.

Законодавство, що регулює електронну взаємодію органів влади, визначає правила гри та забезпечує єдиний підхід до організації електронного документообігу між різними державними органами. Одним з них є система електронної взаємодії органів виконавчої влади (СЕВ ОВВ). Мета СЕВ ОВВ – забезпечити ефективний обмін інформацією між державними органами. Система дозволяє автоматизувати рутинні операції з документами, що не містять конфіденційної інформації, використовуючи для цього електронний підпис [6].

Система дозволяє значно пришвидшити обробку документів, уникнути помилок, пов'язаних з паперовим документообігом, та забезпечити доступ до інформації в режимі реального часу.

Також, ще створено систему "Трембіта" – це надійний інструмент для безпечного обміну даними між різними державними установами. Вона дозволяє швидко та зручно обмінюватися електронними документами, використовуючи перевірені технології. Вона базується на естонській платформі X-Road і є ключовим елементом надання електронних послуг. Учасниками системи виступають державні органи, юридичні особи [6].

Швидкий розвиток цифрових технологій призводить до того, що електронна взаємодія проникає у всі сфери нашого життя: від державних послуг до особистих взаємин. Це вимагає єдиного правового підходу, який охоплюватиме всі аспекти електронної взаємодії, від електронного урядування до електронної комерції.

Ефективна електронна взаємодія базується на таких ключових принципах, як актуальність та достовірність даних, забезпечення їх цілісності, сумісність інформаційних систем та захист від несанкціонованого доступу. Вона охоплює як приватну, так і публічну сфери, сприяючи формуванню єдиного цифрового середовища на державному рівні, де всі учасники мають можливість взаємодіяти між собою ефективно та безпечно.

2.2 Керування у інформаційній сфері в Україні

Інформаційна галузь стала логічним результатом еволюції суспільства та виникла на стику двох століть. Ефективне використання інформації дозволяє повною мірою реалізувати інтелектуальний потенціал суспільства.

Незважаючи на значну кількість досліджень в інформаційній сфері, питання про те, як держава має здійснювати свої функції в умовах інформаційного суспільства, досі залишається недостатньо дослідженим. Одним з ключових завдань держави в сучасних умовах є ефективне управління інформаційною

сферою, зокрема, забезпечення інформаційної безпеки, що є одним з пріоритетних напрямів розвитку державності. Інформація виступає фундаментом для прийняття управлінських рішень. Різні види інформації – оперативна, економічна, наукова та інші – забезпечують всебічне уявлення про стан системи і дозволяють ефективно керувати нею [27].

Публічні відносини, пов'язані з інформацією, підлягають державному регулюванню. Держава визначає рамки для інформаційної діяльності, встановлюючи загальні правила поведінки для всіх учасників цього процесу, а також контролює їхнє дотримання, забезпечуючи баланс між суспільними інтересами та інтересами окремих осіб.

Ефективне управління передбачає створення такої системи державних органів, яка б забезпечувала чітку координацію їхньої діяльності та досягнення поставлених цілей.

Держава активно оновлює своє законодавство в галузі інформаційних технологій, щоб відповідати європейським стандартам, визначеним Угодою про асоціацію. Ця трансформація передбачає вдосконалення системи адміністративних процедур, зокрема через запровадження принципів прозорості, децентралізації та відкритості у роботі державних органів

Ключовими елементами інформаційної сфери є: інформація, технології її обробки, системи для управління інформацією та мережі для її передачі. Забезпечення належного функціонування та розвитку інформаційної сфери – це завдання держави, яке реалізується через діяльність таких органів, як ВР, Кабінет Міністрів України та Міністерство цифрової трансформації [6].

Держава активно формує сприятливе середовище для розвитку інформаційних технологій, встановлюючи необхідні правила та підтримуючи ініціативи у сферах цифрової трансформації, інформатизації, електронного урядування та кібербезпеки. Ці заходи спрямовані на досягнення трьох основних цілей: забезпечення кібербезпеки, сприяння інноваціям та інтеграцію країни в світовий інформаційний простір [15].

Юридичний статус органів державної влади, які відповідають за управління інформаційною сферою, визначено Законом України "Про центральні органи виконавчої влади" [29] та іншими підзаконними нормативними актами.

Міністерство цифрової трансформації України – це центральний орган виконавчої влади, який відіграє ключову роль у формуванні та реалізації державної політики у сфері цифрової трансформації. До сфери відповідальності Мінцифри належить широкий спектр питань [28], включаючи розвиток електронного урядування, підтримку цифрової економіки, забезпечення кібербезпеки, захист персональних даних, розвиток цифрових навичок населення та створення сприятливих умов для розвитку ІТ-індустрії. Мінцифра також відповідає за реалізацію таких масштабних проектів, як платформа "Дія" та ініціатива "Дія Сіті" [6].

1. Міністерство культури та стратегічних комунікацій України – це центральний орган державної влади, який відповідає за формування та реалізацію державної політики у сфері культури, мистецтва, інформації та міжнародних відносин. До його завдань належать: збереження культурної спадщини, розвиток національної культури, підтримка творчих індустрій, популяризація української культури за кордоном, забезпечення інформаційної безпеки, захист прав національних меншин та розвиток міжнародного культурного співробітництва. Міністерство також відповідає за формування та реалізацію державної політики у сфері кінематографії, музейної справи та вивезення культурних цінностей. [41]

2. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України (Держспецзв'язку) є спеціалізованим державним органом, який підпорядковується Кабінету Міністрів України та Міністерству цифрової трансформації. Держспецзв'язку відповідає за формування та реалізацію державної політики у сферах організації спеціального зв'язку, захисту державної інформації, забезпечення кібербезпеки, захисту критичної інфраструктури та ефективного використання радіочастотного ресурсу. Організація здійснює комплекс заходів, спрямованих на захист інформаційного суверенітету України та забезпечення безпеки державних інформаційних систем. [42]

2.3. Міжнародний досвід у сфері доступу до публічної інформації

Згідно з міжнародними нормами, публічна інформація є відкритою для загального доступу, що означає можливість вільно її збирати, використовувати та поширювати. Однак, право на доступ до публічної інформації не є абсолютним і може обмежуватися законом у випадках, коли це необхідно для захисту національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку, для запобігання вчиненню злочинів або для захисту здоров'я населення. Обмеження доступу до публічної інформації повинні бути передбачені законом, пропорційними поставленим цілям і не повинні перешкоджати реалізації права на свободу вираження поглядів.

Право на доступ до публічної інформації є одним з фундаментальних прав людини, гарантованих як національним законодавством (стаття 34 Конституції України) [1], так і міжнародним правом. Стаття 10 Європейської конвенції з прав людини [11], стаття 19 Загальної декларації прав людини та статті 18 і 19 Міжнародного пакту про громадянські й політичні права забезпечують кожній особі право на свободу вираження поглядів, що включає свободу шукати, отримувати і поширювати інформацію та ідеї будь-якими засобами і незалежно від державних кордонів. Ці норми створюють міцний правовий фундамент для забезпечення прозорості діяльності державних органів та сприяння розвитку інформаційного суспільства [1].

Хоча право на доступ до публічної інформації є важливим, воно не є абсолютним. Закон передбачає можливість обмеження цього права у випадках, коли це необхідно для захисту національної безпеки, територіальної цілісності, громадського порядку, запобігання вчиненню злочинів, охорони здоров'я населення, захисту репутації або прав інших осіб, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя. Такі обмеження повинні бути передбачені законом,

відповідати меті, для якої вони встановлені, і не повинні перевищувати того, що необхідно в демократичному суспільстві.

Це право визнається фундаментальним і закріплено у конституціях більшості країн світу, а також у низці міжнародних документів. Національне законодавство відіграє ключову роль у забезпеченні реалізації цього права. Воно має не лише закріпити загальні принципи, а й створити ефективні механізми для подання запитів на інформацію, розгляду таких запитів та оскарження відмов. Забезпечення доступу до публічної інформації сприяє підвищенню довіри громадян до влади, зміцненню демократичних інститутів та активізації громадянського суспільства [20].

Європейська конвенція з прав людини гарантує [11] кожній особі право на свободу вираження поглядів, що включає право шукати, отримувати і поширювати інформацію та ідеї будь-якими засобами і незалежно від державних кордонів. Це право на доступ до інформації неодноразово підтверджувалось Європейським судом з прав людини. У країнах ЄС кожен орган публічної влади зобов'язаний вести реєстр документів, які можуть бути надані громадянам на їх запит. Запити можуть подаватися як у письмовій формі, так і в електронному вигляді. У разі відмови у наданні інформації, особа має право оскаржити таке рішення в суді. Цей механізм забезпечує прозорість діяльності органів влади та сприяє участі громадян у процесі прийняття рішень [14].

Міжнародні договори, такі як Європейська конвенція з прав людини [11] та Міжнародний пакт про громадянські і політичні права [11], зобов'язують держави забезпечити право кожної особи на свободу вираження поглядів, що включає право шукати, отримувати і поширювати інформацію та ідеї будь-якими засобами і незалежно від державних кордонів. Україна, як учасник цих договорів, взяла на себе зобов'язання впровадити відповідні норми у своє національне законодавство. ЗУ "Про доступ до публічної інформації" [4] став важливим кроком у цьому напрямку, забезпечивши право громадян на отримання інформації від органів державної влади та місцевого самоврядування.

Цей закон сприяє підвищенню прозорості діяльності державних органів, зміцненню демократії та розширенню можливостей громадян для участі в управлінні державними справами.

Принцип максимального розкриття інформації, який лежить в основі права на доступ до публічної інформації, передбачає, що вся інформація, створена або отримана в процесі діяльності органів державної влади, є відкритою для громадян, за винятком випадків, прямо передбачених законом. Це означає, що громадяни мають право отримувати офіційні документи, інформацію про діяльність органів влади, а також інші відомості, які стосуються їхніх прав та інтересів. Закон України "Про доступ до публічної інформації" [4] встановлює чіткі механізми реалізації цього права, зокрема процедуру подання запитів, строки розгляду та форми надання відповідей. Таким чином, цей закон сприяє підвищенню рівня відкритості та прозорості у діяльності органів державної влади, забезпечуючи ефективний контроль громадськості за їхньою роботою.

ЗУ "Про доступ до публічної інформації" став значним кроком у напрямку забезпечення прозорості діяльності органів державної влади [4].

Він запровадив низку новацій, зокрема принцип максимальної відкритості публічної інформації, що означає, що вся інформація, створена або отримана в процесі діяльності державних органів, є відкритою для громадян, за винятком випадків, прямо передбачених законом.

Хоча закон забезпечує широкий доступ до публічної інформації, він також передбачає певні обмеження, які необхідні для захисту державних інтересів або прав інших осіб

Вищезазначеним законом детально регламентовано всі етапи взаємодії громадян з органами влади в процесі отримання публічної інформації: від вимог до оформлення запиту до строків надання відповіді та форм, в яких вона може бути надана. Такий детальний підхід забезпечує як ефективність реалізації права громадян на інформацію, так і прозорість уряду.

Подальше вдосконалення нормативно-правового забезпечення доступу до інформації є одним з ключових напрямів реформи державного управління. Це

дозволить забезпечити більш повну реалізацію права громадян на інформацію, підвищити рівень довіри до органів влади, стимулювати розвиток громадянського суспільства та активізувати участь громадян у процесі прийняття рішень, що, в свою чергу, сприятиме підвищенню ефективності державного управління та посиленню демократичних засад суспільства.

Згідно зі статтею 5 цього закону, доступ до інформації забезпечується через:

1. Регулярну публікацію інформації в офіційних джерелах, на веб-сайтах уряду на єдиному державному порталі відкритих даних, а також іншими способами.

2. Відповіді на інформаційні запити, механізм подання яких визначено в інших положеннях закону.

Також стаття 12 визначає учасників цих правовідносин, зокрема:

- фізичних та юридичних осіб, громадські об'єднання;
- розпорядників інформації;
- спеціальні структурні підрозділи або відповідальних осіб, які забезпечують доступ до інформації.

Обов'язки розпорядників інформації включають:

- оприлюднення та оновлення інформації, передбаченої законом;
- ведення реєстрів документів та запитів на інформацію;
- створення умов для ознайомлення громадян із документами;
- перевірку точності та достовірності оприлюдненої інформації.

Аналіз українського законодавства про доступ до публічної інформації в контексті європейського права, зокрема Регламенту ЄС №1049/2001 [20], дозволяє констатувати значний прогрес у сфері забезпечення прозорості та відкритості державної діяльності. Хоча українське законодавство ще потребує подальшого вдосконалення, воно вже містить ряд положень, які відповідають європейським стандартам. Це свідчить про прагнення України інтегруватися в європейський правовий простір та забезпечити своїм громадянам більш широкий доступ до інформації [14].

Країни ЄС застосовують різні підходи до регулювання доступу громадян до публічної інформації. Деякі країни інтерпретують це право більш широко, ніж це передбачено загальноєвропейськими нормами, надаючи своїм громадянам більше можливостей для контролю за діяльністю державних органів [14].

На відміну від українського законодавства, болгарське законодавство "Про доступ до суспільної інформації" [11] не обмежується лише регулюванням взаємовідносин між запитувачами та розпорядниками. Воно також стимулює повторне використання отриманої інформації в державному секторі та надає більш широке визначення суспільної інформації, охоплюючи будь-яку інформацію, що стосується суспільного життя.

Українське законодавство передбачає безпрецедентний рівень участі громадянського суспільства в контролі за дотриманням права на інформацію, що значно перевищує вимоги європейських норм. Це створює сприятливі умови для розвитку громадянського суспільства та посилення громадського контролю.

Стаття 23 ЗУ "Про доступ до публічної інформації" [4] детально регламентує порядок оскарження рішень, дій або бездіяльності органів влади, які відмовляють у наданні інформації або надають її з порушеннями. Ця стаття визначає строки подання скарг, органи, до яких можна звернутися, та процедуру розгляду скарг, що забезпечує ефективний захист права громадян на інформацію.

Наприклад, можна оскаржити такі дії:

1. Відмова у задоволенні інформаційного запиту.
2. Відкладення його виконання.
3. Відсутність відповіді.
4. Ненадання точної чи повної інформації.
5. Затримка у наданні інформації.
6. Порушення обов'язку оприлюднювати інформацію.
7. Інші випадки, що порушують права заявника.

Науковці зазначають, що відсутність достатніх знань про законодавство в сфері доступу до інформації обмежує можливості громадян брати участь у процесі прийняття рішень на місцевому та державному рівнях.

Однією з причин низької правової обізнаності громадян є складність юридичної мови. Спеціальні терміни, абстрактні поняття та складні синтаксичні конструкції, які використовуються в юридичних текстах, ускладнюють розуміння навіть простих правових норм. Крім того, застосування законів залежить від багатьох факторів, включаючи судову практику та інші нормативні акти, що ще більше ускладнює самостійне тлумачення права.

Прикладом ефективного регулювання доступу до публічної інформації може слугувати польський закон 2001 року [20]. Цей закон не лише закріплює право громадян на отримання інформації від державних органів, але й встановлює чіткі критерії для обмеження доступу в окремих випадках, таких як захист приватності чи комерційної таємниці. Водночас, закон передбачає, що інформація про осіб, які виконують державні функції, є публічною, що сприяє більшій прозорості діяльності державних органів. Таким чином, польський досвід демонструє, як можна досягти балансу між правом громадян на інформацію та необхідністю захисту інших суспільних інтересів.

Цей закон також регулює, яка інформація підлягає обов'язковому оприлюдненню. Серед важливих положень:

1. Інформація про політичні ініціативи, проекти нормативних актів та державні програми.
2. Дані про юридичні особи, включаючи їх правовий статус, організаційну структуру, компетенцію та майно.
3. Інформація про діяльність державних органів, у тому числі в межах бюджетних і позабюджетних ресурсів.
4. Зміст офіційних документів, включаючи адміністративні акти.

Аналіз польського та українського законодавства про доступ до інформації свідчить про те, що польська модель є більш ефективною у забезпеченні прозорості та підзвітності влади. Більша деталізація та структурованість польського закону дозволяють чітко визначити права громадян на інформацію, процедуру її отримання та відповідальність органів влади за її надання. Це, в свою чергу, сприяє

активнішої участі громадян у контролі за діяльністю державних органів та підвищенню довіри до влади.

Висновок до розділу 2

Міжнародний досвід у державному регулюванні публічної інформації демонструє різноманітність підходів залежно від політичних, правових та культурних умов різних країн. Основними напрямками регулювання є забезпечення доступу до інформації, її достовірності, захисту персональних даних, а також протидія дезінформації.

Українське законодавство про доступ до публічної інформації потребує уточнення визначення поняття «публічна інформація».

На відміну від деяких країн ЄС, українське законодавство не завжди чітко визначає межі цього поняття в контексті всіх правовідносин, що виникають у цій сфері. Більш широке розуміння поняття "публічна інформація", як це прийнято в деяких європейських країнах, дозволило б забезпечити більш повний доступ громадян до інформації.

РОЗДІЛ 3

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ НАДАННЯ ДОСТУПУ ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

3.1 Проблематика у доступі до публічної інформації

Питання забезпечення конституційного права на доступ до інформації є надзвичайно актуальним і вимагає постійної уваги з боку законодавця та правозастосовної практики в різних галузях права.

Законодавче закріплення права на інформацію є важливим кроком, проте недостатнім для його повної реалізації. Численні випадки порушення цього права свідчать про необхідність розробки ефективних механізмів його захисту, зокрема, через посилення відповідальності за його порушення, створення ефективних механізмів оскарження рішень про відмову в наданні інформації та підвищення рівня правової обізнаності громадян.

Забезпечення доступу до публічної інформації є невід'ємною складовою демократичного суспільства та національної безпеки. Відкритість держави та прозорість її діяльності сприяють зміцненню довіри між владою і суспільством, запобігають корупції та іншим негативним явищам. Крім того, доступ до інформації є важливим інструментом для громадянського суспільства, що дозволяє їм брати участь у прийнятті рішень та контролювати діяльність державних органів.

Систематичні порушення права на доступ до публічної інформації, зафіксовані Уповноваженим Верховної Ради, свідчать про те, що існуюча система правового регулювання не забезпечує ефективного захисту цього конституційного права. Для усунення цієї проблеми необхідно провести комплексний аналіз чинного законодавства та розробити нові механізми, які б гарантували реальний доступ громадян до публічної інформації.

Статистика звернень громадян свідчить про те, що проблема забезпечення доступу до публічної інформації та розгляду звернень громадян є однією з

найгостріших у сфері захисту прав людини. Майже 70% усіх скарг стосуються саме цих питань, що вказує на необхідність вжиття додаткових заходів для усунення існуючих проблем [13].

На початку пандемії, в умовах невизначеності та швидких змін, проблема доступу до достовірної та своєчасної інформації стала особливо гострою. Численні випадки відмови в наданні публічної інформації свідчать про те, що органи влади не завжди були готові забезпечити прозорість своїх дій в умовах кризи.

Нездатність органів влади оперативно реагувати на зростаючий попит на інформацію в умовах пандемії стала серйозним викликом для принципу відкритості влади. Масові порушення права на доступ до публічної інформації підтверджують необхідність проведення реформи системи забезпечення доступу до інформації та підвищення спроможності органів влади працювати в умовах інформаційної відкритості [20].

Різке зростання кількості запитів на інформацію про заходи боротьби з пандемією виявило неготовність багатьох державних органів оперативно надавати актуальні дані. Затримки з відповідями, відмови в наданні інформації та надання неповних або недостовірних даних стали масовими, що суттєво підірвало довіру громадян до влади та ускладнило їхню участь у громадському контролі.

Для забезпечення ефективного доступу до публічної інформації необхідно провести комплексний аналіз існуючої системи та розробити нові механізми, які б усунули всі існуючі прогалини. Зокрема, необхідно вдосконалити процедури оприлюднення інформації, запровадити ефективні механізми контролю за виконанням запитів, розробити чіткі критерії віднесення інформації до категорії "публічна" та забезпечити захист від зловживань правом на інформацію.

У сучасному світі, де інформація є одним з найважливіших ресурсів, вимоги до відкритості та доступності даних постійно зростають. Це особливо актуально для України, де розвиток демократії та забезпечення участі громадян у публічному управлінні безпосередньо залежить від того, наскільки вільний доступ громадян до інформації про діяльність органів влади.

Динамічний розвиток інформаційних технологій та зростаючі вимоги суспільства до прозорості діяльності державних органів вимагають кардинального оновлення законодавства про доступ до публічної інформації. Необхідно не лише змінити сам Закон “Про доступ до публічної інформації”, а й розробити нові підзаконні акти, які б враховували сучасні реалії та забезпечували ефективне функціонування системи доступу до інформації.

Рішення України ратифікувати Конвенцію Ради Європи про доступ до офіційних документів [14], підкреслило актуальність проблем, пов’язаних з невідповідністю національного законодавства міжнародним стандартам у сфері доступу до публічної інформації. Тепер Україна зобов’язана забезпечити повну реалізацію прав, передбачених Конвенцією, що вимагає суттєвих змін у національному законодавстві.

Недостатня чіткість визначень, складність процедур отримання інформації та наявність обмежень доступу до певних категорій даних роблять існуюче законодавство про доступ до публічної інформації неефективним інструментом реалізації цього конституційного права.

Для усунення цих недоліків необхідні подальші наукові дослідження, спрямовані на аналіз міжнародного досвіду, виявлення проблемних аспектів національного законодавства та розробку пропозицій щодо його вдосконалення. Результати таких досліджень дозволять створити ефективну систему забезпечення доступу до публічної інформації, яка відповідатиме сучасним вимогам та сприятиме розвитку демократичного суспільства.

Принцип інформаційної відкритості є одним з фундаментальних принципів міжнародного права і закріплений у багатьох основоположних документах. Зокрема, цей принцип знайшов своє відображення у Загальній декларації прав людини, Міжнародному пакті про громадянські і політичні права, Конвенції Ради Європи «Про захист прав людини та основоположних свобод» [11], Конвенції ООН про доступ до інформації [11] та Конвенції Ради Європи про доступ до офіційних документів [14].

Таким чином, міжнародне співтовариство визнає важливість забезпечення доступу громадян до інформації як необхідну умову розвитку демократичного суспільства.

Принцип інформаційної відкритості є фундаментальним для демократичного суспільства. Він передбачає, що громадяни мають право на доступ до інформації, яка їх стосується, а також на систематичне інформування про діяльність державних органів. Цей принцип забезпечує можливість громадського контролю за владою, сприяє прозорості ухвалення рішень та підвищує довіру до державних інститутів.

Завдяки інформаційній відкритості громадяни можуть ефективно захищати свої права та інтереси, а також брати активну участь у формуванні державної політики. Також, принцип інформаційної відкритості передбачає, що кожен громадянин має право знати, як працюють державні органи, які рішення вони ухвалюють і як витрачаються державні кошти. Це забезпечується шляхом надання доступу до публічної інформації, систематичного інформування громадськості та створення механізмів громадського контролю.

Такий підхід сприяє підвищенню довіри до влади, зміцненню демократичних інститутів та розвитку громадянського суспільства.

Принцип інформаційної відкритості гарантує, що кожен громадянин має право знати, як працюють державні органи, які рішення вони ухвалюють і як витрачаються державні кошти.

Це забезпечується шляхом надання доступу до публічної інформації, систематичного інформування громадськості та створення механізмів громадського контролю.

Такий підхід сприяє підвищенню довіри до влади, зміцненню демократичних інститутів та розвитку громадянського суспільства. КУ, як основний закон держави, гарантує право громадян на інформацію, що є проявом принципу інформаційної відкритості [1]. КУ гарантує широке коло інформаційних прав, включаючи право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію. КУ гарантує право кожної людини на самоідентифікацію, надаючи їм

можливість ознайомитися зі своїми персональними даними, що обробляються державними органами.

Таким чином, доступ до інформації є фундаментальним правом кожного українця, закріпленим в Основному Законі держави.

Конституційне право на інформацію в Україні є лише початковою точкою. ЗУ деталізують це право, встановлюючи порядок подання запитів, строки розгляду та інші важливі аспекти [1].

Основним нормативним актом, який регулює конституційне право громадян на доступ до публічної інформації, є Закон України «Про доступ до публічної інформації» [4].

Окрім основного закону, питання доступу до публічної інформації регулюються також іншими нормативно-правовими актами.

Право на доступ до інформації належить до основних інформаційних прав, що забезпечують кожному можливість вільно збирати інформацію та отримувати її від осіб, які володіють нею на законних підставах.

На думку науковця Є. Тептюка [15], право на доступ до інформації є невід'ємною частиною загального права на інформацію, виступаючи його специфічним аспектом. Воно є універсальною основою, яка охоплює всі інші складові цього комплексного права.

За словами науковця, право на доступ до інформації – це фундаментальне право людини, яке гарантує можливість активного пошуку та отримання необхідних відомостей законними способами. Це право є невід'ємною частиною демократичного суспільства і сприяє формуванню поінформованого громадянського суспільства. Слід зазначити що конституційні право на інформацію і право на доступ до інформації співвідносяться як ціле і частина. Право на доступ до інформації є невід'ємною складовою більш широкого права на інформацію, гарантованого КУ.

Якщо право на інформацію є загальним принципом, що забезпечує свободу збору, зберігання та поширення інформації, то право на доступ до інформації визначає конкретні механізми та процедури, за допомогою яких громадяни можуть

отримувати необхідні відомості від державних органів та інших суб'єктів владних повноважень.

Таким чином, право на доступ до інформації є практичним інструментом реалізації конституційного права на інформацію та сприяє розвитку відкритого та прозорого суспільства. Згідно з міжнародними стандартами, публічною визнається інформація, яка може бути вільно зібрана, отримана, збережена, використана та поширена.

Обмеження права на збирання, отримання, зберігання, використання та поширення публічної інформації регламентуються законодавством і залежать від умов її зберігання, цінності та специфічних вимог щодо забезпечення її захисту. Характерною ознакою публічної інформації є її матеріальне втілення: вона зафіксована на папері, в електронному вигляді або іншим способом і зберігається в архівах, базах даних та інших сховищах.

Науковець І. Кушнір [12] акцентує увагу на тому, що конституційне право на доступ до публічної інформації передбачає не лише формальне визнання цього права, а й створення конкретних механізмів для його реалізації. За її визначенням, це право забезпечує можливість кожної особи отримувати інформацію, яка необхідна для участі в суспільному житті та контролю за діяльністю державних органів.

Право на доступ до публічної інформації є не лише конституційним правом, а й державною гарантією, яка забезпечує прозорість діяльності державних органів та сприяє участі громадян у суспільному житті.

Конституційне право кожної особи на інформацію охоплює, зокрема, право на доступ до публічної інформації [1]. Це означає, що кожен громадянин має право ознайомитися з будь-якими даними, які були отримані або створені державними органами чи іншими уповноваженими суб'єктами в процесі виконання своїх обов'язків і які зафіксовані в будь-якій формі, наприклад, на папері, в електронному вигляді або на інших носіях. Така інформація може включати документи, статистичні дані, результати досліджень, рішення та розпорядження державних органів тощо. Право на доступ до публічної інформації має на меті забезпечити

прозорість діяльності державних органів, сприяти участі громадян у прийнятті рішень та контролювати діяльність влади.

Аналіз законодавства дозволяє зробити висновок, що поняття "публічна інформація" охоплює широкий спектр відомостей, які стосуються діяльності державних органів та інших суб'єктів владних повноважень. Це включає в себе інформацію про використання бюджетних коштів, надання державних послуг, стандартів, якість товарів та послуг, а також інформацію про інші питання, які мають суспільне значення.

Таким чином, публічна інформація – це будь-які відомості, які можуть зацікавити громадян і сприяти прозорості діяльності державних органів та інших суб'єктів владних повноважень.

Право на доступ до публічної інформації є одним із фундаментальних прав людини. Однак це право не є безмежним. Закон встановлює певні обмеження на доступ до інформації, які мають бути застосовані лише в виняткових випадках і за умови, що вони відповідають чітко визначеним критеріям. Ці критерії спрямовані на забезпечення балансу між правом громадян на інформацію та необхідністю захисту інших важливих суспільних інтересів.

Науковець І. Кушнір [12] визначає конституційне право на доступ до публічної інформації як систему гарантій, які забезпечують кожній особі можливість отримувати необхідну їй інформацію, що знаходиться у володінні державних органів та інших уповноважених суб'єктів, як шляхом її самостійного пошуку, так і за допомогою звернення з відповідними запитом. Таке право задовольняє конкретні потреби та інтереси кожної особи, пов'язані з участю в суспільному житті, контролем за діяльністю державних органів та реалізацією інших конституційних прав і свобод [15].

Принцип максимального оприлюднення публічної інформації передбачає, що вся інформація, яка була отримана або створена державними органами чи іншими уповноваженими суб'єктами в процесі виконання своїх обов'язків, повинна бути відкритою для громадського доступу. Однак це правило не є абсолютним і має свої обмеження, які встановлені законом з метою захисту важливих суспільних

інтересів, таких як національна безпека, територіальна цілісність, громадський порядок, здоров'я населення, права інших осіб або для підтримання авторитету правосуддя.

Крім того, що суб'єкти владних повноважень зобов'язані надавати інформацію за запитами громадян, вони повинні також самостійно ініціювати оприлюднення інформації, яка є в їхньому розпорядженні і має суспільне значення. Такий проактивний підхід передбачає публікацію на офіційних веб-сайтах, в друкованих виданнях або проведення прес-конференцій з питань, які можуть бути цікавими для громадськості, наприклад, інформації про бюджет, закупівлі, результати діяльності, плани розвитку тощо.

Мета такого оприлюднення полягає у підвищенні довіри громадян до державних органів, забезпеченні прозорості їхньої діяльності та сприянні участі громадян у прийнятті рішень. Національне законодавство про доступ до інформації було високо оцінене міжнародними експертами. Вони відзначають його високу якість, чіткість та структурованість, що свідчить про відповідність міжнародним стандартам у цій сфері.

Для повного виконання зобов'язань, взятих Україною в рамках Конвенції [14], необхідно внести зміни до національного законодавства, зокрема, спростити процедуру подачі запитів на інформацію, скоротити терміни розгляду таких запитів та розширити перелік інформації, яка підлягає оприлюдненню. Впровадження цих змін сприятиме підвищенню довіри громадян до державних органів, розвитку громадянського суспільства та забезпеченню ефективного контролю за діяльністю влади.

Швидкі зміни в інформаційному суспільстві та зростаючі вимоги громадян до прозорості діяльності державних органів вимагають від України постійного вдосконалення національного законодавства про доступ до інформації. Ратифікація Конвенції Ради Європи про доступ до офіційних документів [14] стала важливим кроком у цьому напрямку, оскільки вона зобов'язує Україну забезпечити право на доступ до інформації для всіх осіб, незалежно від їхнього громадянства. Для повного виконання зобов'язань, взятих Україною в рамках Конвенції, необхідно

внести зміни до національного законодавства, зокрема, спростити процедуру подачі запитів на інформацію, скоротити терміни розгляду таких запитів та розширити перелік інформації, яка підлягає оприлюдненню. Впровадження цих змін сприятиме підвищенню довіри громадян до державних органів, розвитку громадянського суспільства та забезпеченню ефективного контролю за діяльністю влади [14].

Ратифікація Конвенції Ради Європи про доступ до офіційних документів [14] ставить перед українським парламентом завдання оновити національне законодавство у сфері доступу до інформації. Це передбачає внесення змін до низки законів, зокрема, ЗУ «Про доступ до публічної інформації» [4].

Необхідно уточнити визначення деяких понять, спростити процедуру подачі запитів на інформацію, скоротити терміни розгляду таких запитів та розширити перелік інформації, яка підлягає оприлюдненню. Виконання цих завдань у встановлені терміни є важливим кроком для забезпечення повного та ефективного здійснення права на доступ до інформації в Україні.

Нагальним завданням є подальше вдосконалення законодавства про доступ до публічної інформації з метою його повного приведення у відповідність до КУ та міжнародних стандартів. Крім того, необхідно створити незалежний орган, який би здійснював ефективний контроль за виконанням цього законодавства розпорядниками публічної інформації.

Можна зазначити конкретні проблеми, які виникають при здійсненні контролю за дотриманням права на доступ до публічної інформації (наприклад, тривалі терміни розгляду звернень, недостатня кількість ресурсів, відсутність повноважень притягувати винних до відповідальності).

Недостатньо ефективний механізм притягнення до адміністративної відповідальності, передбачений Кодексом України про адміністративні правопорушення, є однією з причин, чому багато посадових осіб нехтують своїми обов'язками щодо надання публічної інформації [15].

Створення наглядового органу, який би забезпечував ефективний контроль за дотриманням права на доступ до публічної інформації, є неможливим без

відповідних змін у національному законодавстві. Необхідно визначити правовий статус такого органу, його повноваження, процедури прийняття рішень та інші важливі аспекти його діяльності.

Недостатня законодавча регламентація понять "суспільно необхідна інформація" та "службова інформація" створює значні проблеми для реалізації права громадян на доступ до інформації. Відсутність чітких критеріїв для віднесення інформації до цих категорій дозволяє державним органам необґрунтовано відмовляти громадянам у наданні інформації, яка є важливою для контролю за їхньою діяльністю та участі в суспільному житті. Це, в свою чергу, підриває довіру громадян до державних органів і перешкоджає розвитку демократичного суспільства.

Для вирішення цієї проблеми необхідно внести зміни до законодавства, які б чітко визначили критерії віднесення інформації до категорій "суспільно необхідна" та "службова", а також посилили відповідальність посадових осіб за порушення законодавства про доступ до інформації. Незважаючи на те, що законодавство України гарантує право на доступ до публічної інформації, на практиці часто виникають проблеми з його реалізацією.

Однією з таких проблем є несвоєчасне або неповне оприлюднення на офіційних веб-сайтах органів державної влади та місцевого самоврядування інформації про прийняті рішення та нормативно-правові акти. Це ускладнює громадянам контроль за діяльністю органів влади, перешкоджає участі в процесі прийняття рішень і підриває довіру до державних інституцій. Для вирішення цієї проблеми необхідно посилити відповідальність посадових осіб за порушення законодавства про доступ до інформації, створити ефективний механізм моніторингу дотримання цього законодавства та забезпечити технічну підтримку органів влади для оприлюднення інформації в електронному форматі.

Навіть якщо інформація на веб-сайтах органів влади і оприлюднюється, часто вона подається у незрозумілій для звичайної людини формі, розкидана по різних розділах сайту і не структурована логічно. Це ускладнює пошук потрібної інформації і змушує громадян витратити багато часу на її пошук.

Крім того, часто відсутні пошукові системи або вони працюють неефективно, що ще більше ускладнює процес пошуку. А отже висновується, що урядовці недостатньо уваги приділяють забезпеченню зручного доступу осіб до публічної інформації. Щоб вирішити цю проблему потрібно впровадити єдині стандарти оформлення інформації на веб-сайтах органів влади, а також забезпечити регулярний моніторинг якості веб-сайтів.

Оприлюднення інформації, яка повинна бути доступною для громадськості, відбувається нерегулярно і часто супроводжується порушеннями законодавства. Відсутність чітко встановлених процедур та термінів оприлюднення, а також неповнота наданої інформації ускладнюють громадянам реалізацію їхнього права на доступ до публічної інформації. З чого можна зробити висновок про недостатню увагу органів влади до забезпечення прозорості та підзвітності. Для вирішення цієї проблеми необхідно вдосконалити законодавство про доступ до публічної інформації, посилити контроль за його виконанням та забезпечити технічну підтримку органів влади для ефективного оприлюднення інформації.

Незважаючи на наявність проблем, варто відзначити, що українські парламентарії неодноразово намагалися їх вирішити шляхом внесення змін до законодавства. Проблема забезпечення ефективного доступу до публічної інформації залишається невирішеною, незважаючи на законодавчі ініціативи.

3.2. Рекомендації щодо вдосконалення процесу надання доступу до публічної інформації

Акт Президента України №547/2011 [9] зобов'язує органи державної влади виконати ряд заходів для забезпечення прозорості та доступності інформації. Зокрема, керівники органів мають :

- Впорядкувати процедуру подання запитів: затвердити форми запитів, визначити порядок їх подання та обробки.

- Організувати оприлюднення інформації: забезпечити розміщення необхідної інформації на офіційних веб-сайтах та в інших доступних джерелах [9].

- Створити систему обліку документів: розробити систему для реєстрації та зберігання документів, що містять публічну інформацію, і забезпечити до них доступ за запитом [9].

- Визначити відповідальних осіб: затвердити осіб, відповідальних за реалізацію закону про доступ до інформації.

- Внести зміни до внутрішніх документів: оновити регламенти, посадові інструкції та інші нормативні документи відповідно до нових вимог.

Розробити переліки інформації: визначити, яка інформація є службовою, а яка підлягає оприлюдненню.

Одним з найбільших викликів для центральних органів при впровадженні Закону стало створення спеціалізованого підрозділу, відповідального за забезпечення доступу до публічної інформації. Брак достатнього фінансування, брак кваліфікованих кадрів та необхідного обладнання ускладнили цей процес. У результаті, у більшості урядовців відсутні належні умови для ефективної роботи з запитами громадян, що призводить до затримок у наданні відповідей та зниження рівня довіри до державних органів. Для вирішення цієї проблеми необхідно забезпечити стабільне фінансування, розробити систему підготовки фахівців та створити єдиний державний портал для обробки запитів. Відповідно, необхідно передбачити видатки в органі влади на забезпечення доступу до публічної інформації.

Також, варто звернути увагу, що працівники органів державної влади необізнані, або легковажно відносяться щодо незаконного надання доступу до певних видів інформації, яке тягне за собою відповідальність посадової особи, яка такий доступ неправомірно надала, в тому числі і кримінальну, зокрема:

- за розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби;

- за порушення авторського права і суміжних прав;

– за незаконне поширення інформації про особу без її згоди.

Особа яка отримала конфіденційну інформацію в рамках своїх професійних обов'язків і розкрила її, може бути притягнута до кримінальної відповідальності тільки у тому випадку якщо її дії завдали шкоди свободам, інтересам чи правам окремих громадян, уряду, або юридичній особі [8].

Державні службовці несуть дисциплінарну відповідальність за порушення трудової дисципліни, що передбачає застосування таких заходів впливу як зауваження, догана, попередження про неповну службову відповідність та звільнення з посади. Підставою для притягнення до дисциплінарної відповідальності є вчинення дисциплінарного проступку, тобто протиправної винної дії або бездіяльності державного службовця [7].

Дисциплінарне стягнення може бути накладено лише за умови встановлення факту вчинення дисциплінарного проступку та вини державного службовця.

Відповідно до ст.14 Закону України «Про державну службу» [7] дисциплінарні стягнення застосовуються до державного службовця за невиконання чи неналежне виконання службових обов'язків, перевищення своїх повноважень, порушення обмежень, пов'язаних із проходженням державної служби, а також за вчинок, який порочить його як державного службовця або дискредитує державний орган, у якому він працює. До службовців, крім дисциплінарних стягнень, передбачених чинним законодавством про працю України (догана і звільнення), можуть застосовуватися такі заходи дисциплінарного впливу:

- а) попередження про неповну службову відповідність;
- б) затримка до одного року у присвоєнні чергового рангу або у призначенні на вищу посаду.

У випадку, якщо дії державного службовця призвели до тяжких наслідків, таких як загибель людей або значної матеріальної чи моральної шкоди, він може бути тимчасово відсторонений від виконання своїх обов'язків з метою проведення службового розслідування [7].

Це необхідно для встановлення всіх обставин справи та визначення кола осіб, причетних до допущення таких порушень. Після завершення розслідування можуть

бути застосовані відповідні дисциплінарні стягнення, а у випадку вчинення кримінального правопорушення – також передбачена законом кримінальна відповідальність. Тривалість тимчасового відсторонення державного службовця від виконання своїх повноважень не може перевищувати строку проведення службового розслідування, який, відповідно до чинного законодавства, становить до двох місяців.

У разі якщо результати розслідування не підтверджують наявності підстав для відсторонення, таке рішення скасовується. Дисциплінарне стягнення до державного службовця застосовується безпосередньо після виявлення проступку, але не пізніше одного місяця з дня його виявлення, за винятком випадків тимчасової непрацездатності або відпустки працівника [7].

При цьому, загальний строк для застосування дисциплінарного стягнення не може перевищувати шести місяців з дня вчинення проступку. Урядовці несуть адміністративну відповідальність за вчинення адміністративних правопорушень, пов'язаних з виконанням своїх службових обов'язків.

Для притягнення до відповідальності необхідно довести, що державний службовець вчинив протиправне діяння, передбачене Кодексом України про адміністративні правопорушення, та що це діяння було пов'язане з його службовою діяльністю. Видами адміністративної відповідальності є попередження, штраф, конфіскація предметів правопорушення та інші заходи, передбачені законом. Рішення про накладення адміністративного стягнення приймається уповноваженим органом або посадовою особою у встановленому законом порядку.

Проведення регулярних навчальних семінарів для державних службовців щодо застосування ЗУ “Про публічну інформацію” [4] є необхідним кроком для забезпечення прозорості діяльності органів влади та дотримання конституційних прав громадян.

Навчальна програма повинна включати теоретичні знання про законодавство у сфері доступу до публічної інформації, практичні навички роботи з запитами громадян, а також розгляд типових проблем та кейсів. Завдяки таким тренінгам працівники зможуть оперативно та ефективно надавати громадянам необхідну

інформацію, уникнути порушень законодавства та сприяти підвищенню довіри до державних органів.

Висновок до розділу 3

Вдосконалення надання доступу до публічної інформації потребує комплексного підходу, що враховує як нормативно-правові аспекти, так і технологічний розвиток. Насамперед, слід оновлювати законодавство для чіткого визначення процедур доступу до інформації, строків її надання та відповідальності за порушення. Гармонізація з міжнародними стандартами, такими як Конвенція Ради Європи про доступ до офіційних документів, сприятиме підвищенню якості регулювання.

Важливим інструментом є впровадження електронних платформ для подання запитів і публікації відкритих даних. Це забезпечує зручність для громадян і мінімізує навантаження на органи влади. Використання технологій штучного інтелекту дозволяє автоматизувати обробку запитів, пришвидшувати відповіді та забезпечувати точність.

Активне оприлюднення інформації, зокрема бюджетів, звітів про роботу органів влади чи тендерів, сприяє прозорості та довірі громадян. Важливо також запроваджувати механізми регулярного оновлення таких даних.

Громадян необхідно інформувати про їхні права на доступ до інформації. Це можна зробити через освітні кампанії та навчання. Органи влади мають активно залучати громадськість до консультацій, слухань і обговорень, щоб враховувати їхні запити й очікування.

Підвищення підзвітності органів влади, зокрема через громадський моніторинг і незалежний контроль за виконанням законодавства, дозволить краще забезпечити право громадян на інформацію та зменшити ризики зловживань. Всі ці заходи у сукупності сприятимуть створенню прозорого та відповідального управління.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі розкрито теоретичні та практичні аспекти регулювання сфери доступу до публічної інформації в Україні. Основні результати дослідження знайшли відображення у висновках і пропозиціях відповідно до визначених у роботі мети і завдань.

1. Розкрито поняття та сутності публічної інформації. Визначено поняття «публічна інформація», а саме зазначено, що така інформація закріплює принцип відкритості державної діяльності і передбачає, що вся інформація, створена або отримана державними органами в межах їх повноважень, є доступною для громадян, за винятком випадків, прямо передбачених законом, таких як захист державної таємниці, конфіденційності особистих даних тощо.

З'ясовано, що суть публічної інформації та правове регулювання сфери доступу до інформації в Україні охоплює широкий спектр питань, пов'язаних зі створенням, збереженням, використанням та поширенням інформації. Поняття та суть закріплені законодавством України.

2. Проаналізовано нормативно правову базу державного регулювання сфери доступу до публічної інформації. Виявлено, що публічна інформація є фундаментальною складовою демократичного суспільства.

ЗУ «Про доступ до публічної інформації» гарантує кожному громадянину право знайомитися з діяльністю органів влади, сприяючи прозорості та підзвітності державних органів [4]. Зазначений закон є потужним інструментом для контролю громадськості за діяльністю влади та забезпечення захисту прав і свобод громадян.

Закон регламентує порядок отримання публічної інформації, визначає правила її розповсюдження та обробки, а також встановлює гарантії захисту конфіденційних даних. Суб'єктами інформаційних відносин у сфері публічної інформації є громадяни, органи державної влади та інші учасники інформаційного обміну.

З'ясовано, що динамічний розвиток інформаційних технологій вимагає постійного оновлення законодавства, що регулює сферу публічної інформації.

Норми щодо обробки, зберігання та поширення інформації повинні відповідати сучасним реаліям і забезпечувати захист прав громадян.

Таким чином, гарантування доступу громадян до публічної інформації – невід'ємною складовою демократичного суспільства. Це дозволяє контролювати діяльність державних органів, запобігати корупції, сприяє розвитку громадянського суспільства та підсилює довіру громадян до влади. Ефективне правове регулювання цієї сфери забезпечує баланс між правом громадян на інформацію та необхідністю захисту державних інтересів

3. Розкрито зміст інформаційних відносин. Виявлено, що основними суб'єктами інформаційних відносин у сфері публічної інформації є державні органи, як розпорядники інформації, та громадяни, як її одержувачі. Держава зобов'язана забезпечити відкритість та доступність публічної інформації, а громадяни мають право на її вільне використання, що не суперечить чинному законодавству. Громадські організації є важливими учасниками інформаційних відносин, оскільки вони захищають інтереси громадян та сприяють прозорості діяльності держави.

Специфіка інформаційних відносин у сфері публічної інформації полягає у необхідності враховувати та узгоджувати різноманітні інтереси: право громадян на доступ до інформації, інтереси національної безпеки, необхідність захисту персональних даних та інші суспільні інтереси.

Підтверджено, що юридичний зміст інформаційних правовідносин визначає теоретичні можливості суб'єктів, встановлені законом, тоді як фактичний зміст відображає реальну поведінку учасників цих відносин на практиці, яка може відрізнятися від їхніх юридичних прав та обов'язків.

Підставою для виникнення інформаційних правовідносин є юридичні факти, які можуть бути подіями (незалежними від волі людини) або діями (свідомими вчинками людей), що спричиняють правові наслідки. Залежно від відповідності правовим нормам, юридичні факти можуть бути не лише внутрішні, а й зовнішні, – такі як іноземні держави та міжнародні організації.

4. Визначити основні принципи формування інформаційної функції держави.

Визначено основні принципи формування інформаційної функції держави, зокрема, інформація є фундаментом для ефективного функціонування держави, оскільки вона забезпечує основу для розробки та реалізації державної політики у всіх сферах. Сучасне суспільство, яке все більше залежить від інформації, вимагає від держави створення умов для її вільного доступу, використання та захисту.

Перехід до електронного урядування та електронної демократії в Україні дозволяє оптимізувати взаємодію громадян, бізнесу та державних органів, забезпечуючи прозорість та ефективність управління.

Швидкий розвиток інформаційних технологій посилює вплив наукових досягнень на всі сфери суспільного життя, від культури до політики. Нові інструменти комунікації створюють нові можливості для формування громадської думки та впливу на політичні процеси.

Ефективна електронна взаємодія базується на таких ключових принципах, як актуальність та достовірність даних, забезпечення їх цілісності, сумісність інформаційних систем та захист від несанкціонованого доступу. Вона охоплює як приватну, так і публічну сфери, сприяючи формуванню єдиного цифрового середовища на державному рівні, де всі учасники мають можливість взаємодіяти між собою ефективно та безпечно.

5. Досліджено та проаналізовано міжнародний досвід у сфері надання та використання публічної інформації, зокрема право на доступ до інформації в контексті становлення засад інформаційного суспільства. З'ясовано, що міжнародний досвід у державному регулюванні публічної інформації демонструє різноманітність підходів залежно від політичних, правових та культурних умов різних країн. Основними напрямками регулювання є забезпечення доступу до інформації, її достовірності, захисту персональних даних, а також протидія дезінформації.

Українське законодавство про доступ до публічної інформації потребує уточнення визначення поняття «публічна інформація».

На відміну від деяких країн ЄС, українське законодавство не завжди чітко визначає межі цього поняття в контексті всіх правовідносин, що виникають у цій сфері. Більш широке розуміння поняття "публічна інформація", як це прийнято в деяких європейських країнах, дозволило б забезпечити більш повний доступ громадян до інформації.

6. Визначено проблематику у доступі до публічної інформації, виокремлено, що питання забезпечення конституційного права на доступ до інформації є надзвичайно актуальним і вимагає постійної уваги з боку законодавця та правозастосовної практики в різних галузях права.

Забезпечення доступу до публічної інформації є невід'ємною складовою демократичного суспільства та національної безпеки. Відкритість держави та прозорість її діяльності сприяють зміцненню довіри між владою і суспільством, запобігають корупції та іншим негативним явищам. Крім того, доступ до інформації є важливим інструментом для громадянського суспільства, що дозволяє їм брати участь у прийнятті рішень та контролювати діяльність державних органів.

Для забезпечення ефективного доступу до публічної інформації необхідно провести комплексний аналіз існуючої системи та розробити нові механізми, які б усунули всі існуючі прогалини. Зокрема, необхідно вдосконалити процедури оприлюднення інформації, запровадити ефективні механізми контролю за виконанням запитів, розробити чіткі критерії віднесення інформації до категорії "публічна" та забезпечити захист від зловживань правом на інформацію.

Недостатня чіткість визначень, складність процедур отримання інформації та наявність обмежень доступу до певних категорій даних роблять існуюче законодавство про доступ до публічної інформації неефективним інструментом реалізації цього конституційного права.

Для усунення цих недоліків необхідні подальші наукові дослідження, спрямовані на аналіз міжнародного досвіду, виявлення проблемних аспектів національного законодавства та розробку пропозицій щодо його вдосконалення. Результати таких досліджень дозволять створити ефективну систему забезпечення

доступу до публічної інформації, яка відповідатиме сучасним вимогам та сприятиме розвитку демократичного суспільства.

Уваги потребують необхідність уточнити визначення деяких понять, спростити процедуру подачі запитів на інформацію, скоротити терміни розгляду таких запитів та розширити перелік інформації, яка підлягає оприлюдненню. Виконання цих завдань у встановлені терміни є важливим кроком для забезпечення повного та ефективного здійснення права на доступ до інформації в Україні.

Недостатня законодавча регламентація понять "суспільно необхідна інформація" та "службова інформація" створює значні проблеми для реалізації права громадян на доступ до інформації. Відсутність чітких критеріїв для віднесення інформації до цих категорій дозволяє державним органам необґрунтовано відмовляти громадянам у наданні інформації, яка є важливою для контролю за їхньою діяльністю та участі в суспільному житті. Це, в свою чергу, підриває довіру громадян до державних органів і перешкоджає розвитку демократичного суспільства.

7. Вироблено рекомендації щодо вдосконалення процесу надання доступу до публічної інформації, а саме: вдосконалення надання доступу до публічної інформації потребує комплексного підходу, що враховує як нормативно-правові аспекти, так і технологічний розвиток. Насамперед, слід оновлювати законодавство для чіткого визначення процедур доступу до інформації, строків її надання та відповідальності за порушення. Гармонізація з міжнародними стандартами, такими як Конвенція Ради Європи про доступ до офіційних документів, сприятиме підвищенню якості регулювання.

Органи влади мають активно залучати громадськість до консультацій, слухань і обговорень, щоб враховувати їхні запити й очікування.

Підвищення підзвітності органів влади, зокрема через громадський моніторинг і незалежний контроль за виконанням законодавства, дозволить краще забезпечити право громадян на інформацію та зменшити ризики зловживань. Всі ці заходи у сукупності сприятимуть створенню прозорого та відповідального управління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення 25.10.2024).
2. Закон України «Про інформацію» URL: [http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text) (дата звернення 25.10.2024).
3. Закон України «Про захист прав споживачів» URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text> (дата звернення 25.10.2024).
4. Закон України «Про доступ до публічної інформації» URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення 25.10.2024).
5. Закон України «Про науково-технічну інформацію» URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12#Text> (дата звернення 25.10.2024).
6. Про національну програму інформатизації: № 74/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98> (дата звернення 12.11.2024).
7. Закон України “Про державну службу” URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення 12.11.2024).
8. Кримінальний кодекс України URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення 12.11.2024).
9. Указ Президента України № 547/2011 URL: <http://www.president.gov.ua/documents/5472011-13130> (дата звернення 12.11.2024).
10. Закон України «Про науково-технічну інформацію» URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12#Text> (дата звернення 12.11.2024).
11. Богдан Ю.В. Конституційно-правові основи забезпечення доступу до інформації в Україні та країнах ЄС : дис. канд. юрид. наук, спеціальність 12.00.02. Національна академія внутрішніх справ. Київ, 2019. 228 с URL: [http:// uacademic.info/ua/document/0420U100360](http://uacademic.info/ua/document/0420U100360) (дата звернення 14.11.2024).
12. Кушнір І.В. Конституційне право особи на доступ до публічної інформації та його забезпечення Уповноваженим Верховної Ради України з прав

людини : дис. ... канд. юр. наук. Спец. 12.00.02, Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2018. 13. 251 с. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/6474/1/dysertatsia_kushnir.pdf (дата звернення 14.11.2024).

13. Рекомендації Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини з питань додержання конституційного права людини і громадянина на доступ до інформації. 2020. URL: <https://ombudsman.gov.ua/ua/all-news/pr/rekomendacz%D1%96%D1%97-z-pitan-doderzhannya-konstitucz%D1%96jnego-prava-lyudini-%D1%96-dostup-do-%D1%96nformacz%D1%96%D1%97/> (дата звернення 12.11.2024).

14. Конвенція Ради Європи про доступ до офіційних документів. 18.06.2009. Тромсе. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-09#n2 (дата звернення 12.11.2024).

15. Тептюк Є.П. Конституційне право на доступ до публічної інформації: проблеми законодавчого регулювання та судового захисту : дис. канд. юрид. наук :12.00.02. Київ, 2018. с.237 URL: <http://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/7217/1/Тептюк%20Є.П.%20Право%20на%20доступ%20до%20публічної%20інформації%20як%20об'єкт%20конституційно-правових%20відносин.pdf> (дата звернення 14.11.2024).

16. Цифровізація правосуддя: Європейська комісія затвердила план дій на 2022–2025 роки. 17.12.2021 р. URL: <https://yur-gazeta.com/golovna/cifrovizaciya-pravosuddya-evropeyska-komisiya-zatverdilaplan-diy-na-2022-2025-roki.html> (дата звернення 14.11.2024).

17. Доступ до публічної інформації. Досягнення та виклики від ухвалення Закону до сьогодні. Аналітична записка. 2019. URL: https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/democratic_governance/access-to-public-information-in-Ukraine.html. (дата звернення 14.11.2024).

18. Паліюк В.П. Право на доступ до публічної інформації як складова особистих немайнових прав фізичної особи. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2013. Вип. 22. Ч. I. Т. 1. URL: <http://>

dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/1284/1/ПРАВО%20НА%20ДОСТУП%20ДО%20ПУБЛІЧНОЇ%20ІНФОРМАЦІЇ.pdf (дата звернення 14.11.2024).

19. Ларін Є.О. Конституційно-правові засади реалізації права на інформацію в Україні : дис. канд. юр. наук. Спец. 12.00.02, Інститут законодавства Верховної Ради України, Київ, 2020. URL: [http:// instzak.rada.gov.ua/uploads/documents/31933.pdf](http://instzak.rada.gov.ua/uploads/documents/31933.pdf) (дата звернення 15.11.2024).

20. Аблякімова Е.Е. Специфіка правових досліджень питань доступу до публічної інформації. Актуальні проблеми політики. 2014. Вип. 51. С. 388–397. (дата звернення 14.11.2024).

21. Вахатова І.О. Діяльність органів державної влади в кризових умовах// Державна політика та управління стратегічними комунікаціями в кризових умовах: Збірник тез III міжнародної науково-практичної конференції. Київ – Вроцлав, 23 жовтня 2024 р. – Київ: «ОФІС ЦИФРОВОГО ВРЯДУВАННЯ», 2024 – 212 с. – с.72-74.

22. Резолюція 1466 (2005) Парламентської Асамблеї Ради Європи "Про виконання обов'язків та зобов'язань Україною" 5 жовтня 2005 року. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_611 (дата звернення 17.11.2024).

23. 250 років свободи слова: шведський досвід від шведського посла. URL: <http://hromadske.radio/podcasts/donbass-vechernyy-efyr-za-1-noyabrya-pervaya-chast/250-rokiv-svobody-slova-shvedskyy-dosvid-vid-shvedskogo-posla>

24. Рекомендації Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини з питань додержання конституційного права людини і громадянина на доступ до інформації. URL:[http:// rm.coe.int/recomendations-final-10-02-21/1680a165f7](http://rm.coe.int/recomendations-final-10-02-21/1680a165f7) (дата звернення 14.11.2024).

25. Інформаційні системи і технології в статистиці (2003) URL:<http://library.if.ua/book/80/5653.html> (дата звернення 18.11.2024).

26. Міністерство юстиції України лист від 21.06.2011 “Нове в законодавстві про інформацію” URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0038323-11#Text> (дата звернення 18.11.2024).

27. Доступ до публічної інформації URL: http://allreferat.com.ua//uk/innformaciyna_diyalnist_tehnologiy/referat/5716(дата звернення 20.11.2024).

28. Питання Міністерства цифрової трансформації URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-п#Text> (дата звернення 12.11.2024).

29. Закон України "Про центральні органи виконавчої влади" URL:<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-VI> (дата звернення 19.11.2024).

30. Марущак А. Визначення поняття «інформаційні права людини». Інформація і право : науковий журнал. 2011. № 2. С. 21–26. URL: <http://ippi.org.ua/marushchak-ai-viznachennya-ponyattya-“informatysiini-prava-lyudini”> (дата звернення 18.11.2024).

31. Е. Аблякімова Міжнародно-правові стандарти права на доступ до публічної інформації URL:http://nuoua.od.ua/archive/48_2013/17.pdf (дата звернення 14.11.2024).

32. Ларін Є.О. Конституційно-правові засади реалізації права на інформацію в Україні : дис. канд. юр. наук. Спец. 12.00.02, Інститут законодавства Верховної Ради України, Київ, 2020. URL: <http://instzak.rada.gov.ua/uploads/documents/31933.pdf> (дата звернення 13.11.2024).

33. Нестеренко О. Коментар розділу I Закону України від 13 січня 2011 р. «Про доступ до публічної інформації». В кн. : Науково-практичний коментар до Закону України «Про доступ до публічної інформації». – К., 2012. – 335 с URL: http://cedem.org.ua/wp-content/uploads/2012/04/7efd195590f891f51d636939b9dd0ca9_1432818344.pdf

34. Кормич Б.А. Організаційно-правові засади політики інформаційної безпеки України [Текст]: монографія / Б.А.Кормич.– Одеса: Юридична література, 2007.– 471с. (дата звернення 14.11.2024).

35. В. Політанський. Право на інформацію як фундаментальне право людини URL:http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/AVTOREF_2016/Politanskyi_V_S_2016.pdf (дата звернення 17.11.2024).

36. О. Сибіга Адміністративно-правове забезпечення та судовий захист права особи на доступ до публічної інформації URL: http://phd.znu.edu.ua/page/dis/07_2019/Sybiha.pdf (дата звернення 18.11.2024).
37. Л. Рудник Право на доступ до інформації URL: <http://dglb.nubip.edu.ua> (дата звернення 14.11.2024).
38. Закон України “Про екологічну мережу” URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1864-15#Text> (дата звернення 20.11.2024).
39. Закон України “Про Суспільне телебачення і радіомовлення України” URL: http://kodeksy.com.ua/pro_suspil_ne_telebachennya_i_radiomovlennya_ukrayini.htm#google_vignette (дата звернення 12.11.2024).
40. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» URL:http://kodeksy.com.ua/pro_zabezpechennya_funktsionuvannya_ukrayins_koyi_movi_yak_derzhavnoyi/pp.htm (дата звернення 14.11.2024).
41. Положення про Міністерство культури та стратегічних комунікацій України URL:<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/885-2019-п#n10> (дата звернення 19.11.2024).
42. Закон України “Про Державну службу спеціального зв’язку та захисту інформації України” URL:<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3475-15#Text> (дата звернення 16.11.2024).

Звіт подібності

метадані

Заголовок

Державне регулювання сфери доступу до публічної інформації

Автор

Науковий керівник / Експерт

Вахатова Ірина Олександрівна

Осьмак А.С. д.філософ.п.у.а

підрозділ

кафедра національної економіки та публічного управління

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		0
Інтервали		0
Мікропробіли		8
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		23

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

10342

Кількість слів

82644

Кількість символів

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Копір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

Копір тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	https://tvrada.gov.ua/wp-content/uploads/2018/05/Rekomendatsiyi-dostup-do.doc	93	0.90 %
2	https://allreferat.com.ua/ru/informaciyna_diyalnist_tehnologiy/referat/5716	73	0.71 %
3	http://khpg.org/files/docs/1311868950.pdf	50	0.48 %
4	http://khpg.org/files/docs/1311868950.pdf	41	0.40 %
5	https://allreferat.com.ua/ru/informaciyna_diyalnist_tehnologiy/referat/5716	38	0.37 %
6	http://khpg.org/files/docs/1311868950.pdf	27	0.26 %

Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана
Факультет економіки та управління

Вроцлавський Університет
Факультет права, управління та економіки
Інститут адміністративних наук

ЗБІРНИК ТЕЗ
III Міжнародної науково-практичної конференції

**ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА
ТА УПРАВЛІННЯ
СТРАТЕГІЧНИМИ КОМУНІКАЦІЯМИ
В КРИЗОВИХ УМОВАХ**

POLITYKA PUBLICZNA I ZARZĄDZANIE KOMUNIKACJĄ
STRATEGICZNĄ W WARUNKACH KRYZYSOWYCH

PUBLIC POLICY AND STRATEGIC COMMUNICATION
MANAGEMENT IN CRISIS CONDITIONS

23 жовтня 2024 року

«ОФІС ЦИФРОВОГО ВРЯДУВАННЯ»

Київ–Вроцлав

УДК 621:351/354

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Факультету економіки та управління КНЕУ імені Вадима Гетьмана
протокол №4 від 21.11.2024*

Тези публікуються в авторській редакції.
Організаційний комітет залишає за собою право не поділяти думку авторів.

Державна політика та управління стратегічними комунікаціями в кризових умовах : Збірник тез III Міжнародної науково-практичної конференції. Київ-Вроцлав, 23 жовтня 2024 р. Київ : «ОФІС ЦІФРОВОГО ВРЯДУВАННЯ», 2024. 212 с.

Збірник тез укладено за підсумками досліджень, представлених на III Міжнародної науково-практичної конференції «**Державна політика та управління стратегічними комунікаціями в кризових умовах**» 23 жовтня 2024 року. Доповіді учасників презентують наукові результати щодо діяльності органів держаної влади в кризових умовах, зокрема збройної агресії проти України задля подальшого розвитку спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Леонід АРСЕНОВИЧ	д.філософ. публ. упр. та адмін.
Віталій ГАВРИЛЯК	д.філософ. публ. упр. та адмін.
Сергій КВИТКА	д.держ.упр., проф.

УДК 621:351/354

© «ОФІС ЦИФРОВОГО ВРЯДУВАННЯ», 2024

Ірина ВАХАТОВА
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В КРИЗОВИХ УМОВАХ

Перш за все потрібно зазначити, що криза – це певний етап життя і як результат людство шукає шляхи для її подолання та подальшої трансформації.

Уряд, як певний механізм функціонування громадян на який покладено забезпечення порядку в суспільстві і охорона їх прав та здоров'я, зобов'язаний взаємодіяти з суспільством для створення сприятливих умов життя.

Під час кризи зростає увага до комунікаційної взаємодії на різних рівнях суспільства, а також зростає роль комунікації для ефективного управління і впровадження рішень. Правильне застосування кризової комунікації рятує життя та психологічне здоров'я.

Органи держави мають комунікативний вплив на громадян через свої офіційні сторінки (веб-сайти), банери, телевізійні канали, радіомовлення, тощо на яких розміщується комунікативна програма, яка націлена на проблематику у державі. Найважливішими чинниками ефективної комунікації є інформаційна відкритість, чесність, доступність. При позитивній оцінці дієвості застосування комунікативних програм є відповіді соціуму (чи то позитивних чи то негативних відгуків).

Кризою вважається пандемія, війна, стихійні лиха. На жаль, перелічені види кризи торкнулись і Україну, що суттєво вплинули на психічний стан населення (понад 70% українців влітку 2022 року відчували стрес, знервованість) та сприяли включенню теми психічного здоров'я та психосоціальної підтримки як невід'ємної частини особистого та громадського здоров'я населення до пріоритетів уряду.

Заслужовує на увагу одна з комунікативної програми у кризовій ситуації, а саме Всеукраїнська програма ментального здоров'я завдяки якій почала функціонувати Міжвідомча координаційна рада з питань охорони психічного здоров'я та надання психологічної допомоги особам, які постраждали внаслідок збройної агресії російської федерації проти України.

Створення цієї моделі було зумовлено потребою у визначенні довгострокового підходу та єдиного бачення до змін у державній політиці: прийняття закону про психічне здоров'я, який залучає широке коло міністерств; оновлення ролей міністерств у нормативних документах, які регламентують діяльність уряду; підтримка заходів та програм з

психічного здоров'я з розумінням непрямого впливу на економіку та стійкість країни.

1. Проведено Аудит потреб: визначення цільових та їх потреб у послугах сфери психічного здоров'я та психосоціальної підтримки.

2. Проведено Аналіз міжнародного досвіду: Основні принципи побудови систем з надання послуг у сфері психічного здоров'я та кращі практики відповіді на потреби населення у розвинених країнах.

3. Проведено Аудит ресурсів системи надання послуг у сфері психічного здоров'я та психосоціальної підтримки.

4. Розроблено концептуальний проєкт Цільової моделі.

5. Розроблено робочу версію Цільової моделі та презентовано на засіданні МКР.

6. Розроблено консолідовану версію Цільової моделі 2.0 після низки консультацій з міністерствами, експертами Бюро ВООЗ в Україні та українськими експертами.

Через зазначену програму в кризових умовах, конкретні дії охоплюватимуть широкую сферу політики та включатимуть зусилля, спрямовані на: сприяння психічному здоров'ю шляхом профілактики та раннього виявлення, зокрема через Європейську ініціативу із запобігання депресії та самогубствам, Європейській кодексу психічного здоров'я та посилення досліджень здоров'я мозку;

– інвестування в навчання та розвиток потенціалу, що зміцнює психічне здоров'я в рамках політики та покращує доступ до лікування та догляду. Заходи включатимуть навчання та програми обміну для фахівців та технічну підтримку реформ психічного здоров'я на національному рівні;

– забезпечення доброго психічного здоров'я на роботі шляхом підвищення обізнаності роботодавців та працівників та вдосконалення заходів профілактики психічних порушень та розладів. Це буде зроблено, наприклад, через загальноєвропейські інформаційні кампанії Європейського агентства з безпеки та гігієни праці (EU-OSHA) та можливу майбутню ініціативу ЄС щодо психосоціальних ризиків на роботі;

– захист дітей і молоді у період їхнього найбільш уразливого періоду становлення, у контексті зростаючого тиску та проблем. Заходи включають мережу психічного здоров'я дітей та молоді, профілактичний інструментарій для дітей, спрямований на ключові детермінанти психічного та фізичного здоров'я, а також кращий захист в мережі Інтернет та соціальних мережах;

– увагу на вразливі групи, надаючи цілеспрямовану підтримку тим, хто найбільше її потребує, таким як люди похилого віку, люди у складному економічному чи соціальному становищі та групи мігрантів/біженців. Особлива увага приділяється постраждалому від конфлікту населенню, зокрема людям (у т.ч. дітям), переміщеним з України, та дітям в Україні, які зазнали травми війни.

Для більшості секторів державної політики України за роки незалежності було сформовано профільні закони, які визначають основні поняття, описують межі відповідальності органів влади та регулюють ключові сфери життєдіяльності населення. Водночас у сфері психічного здоров'я цілісного, системного закону, який регулював би відносини у цій сфері ще не було розроблено і ухвалено, оскільки Україна, відносно молода держава і таких масштабних кризових ситуацій ще не відбувалось.

Наразі, держава вчиться, випробовує досвід інших держав щодо особливості діяльності органів державної влади в кризових умовах.

Список використаних джерел:

1. World Health Organization, "Scaling-up mental health and psychosocial services in war-affected regions: best practices from Ukraine, 2022
2. Міжнародна організація з міграції, «Україна: Звіт про внутрішнє переміщення в Україні – опитування загального населення, раунд 12, 16-23 січня 2023 р.».
3. Український Ветеранський Фонд, «Потреби ветеранів 2023», січень – квітень 2023.
4. За результатами дослідження, проведеного у 11 країнах світу компанією Alligator Спеціально для Саміту Перших Леді та Джентльменів.
5. World Health Organization, "Surveillance System for Attacks on Health Care".

БЕРЕЗОВСЬКА Валерія ВПЛИВ ІНТЕРНЕТ-МЕДІА НА МАСОВУ СВІДОМІСТЬ: УКРАЇНСЬКІЙ ТА ЗАРУБІЖНІЙ ДОВІД.....	68
БАХАТОВА Ірина ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В КРИЗОВИХ УМОВАХ	71
ГЛУХОВА Віта СТРАТЕГІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ ЦИФРОВОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКИ ПРОМІСЛОВОГО ВІРОБНИЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	75
ГРОМОВА Вікторія СТЕПАНЕНКО Олексій ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	77
ЖАБКО Владислав ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ ПІД ЧАС КРИЗ	81
ТУПЧІЙ Антон ЦИФРОВІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНИХ ПОСЛУГ	85
МИХАЙЛЮК Андрій ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ	87
КАЧМАРСЬКА Олена МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ ЯК БАЗОВИЙ ІНСТИТУТ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ.....	90
ШЕВЧУК Наталія ПРІОРИТЕТИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	92
ЛІСОВЕЦЬ Марина, ЦИФРОВІ МЕДІА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ.....	94
СЕРДЮКОВ Олександр РЕІНЖІНІРИНГ ДЕРЖАВНО-УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЦЕСІВ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	96
КУЛПЬКА Яна ІМІДЖ КРАЇНИ ТА ПОЛІТИКА ВІДРОДЖЕННЯ У ФОРМУВАННІ НОВОЇ ДЕРЖАВНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ.....	99
ПИСЬМЕННА Олена ПИСЬМЕННИЙ Денис ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ В ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМАХ У ВОЄННІЙ ЧАС	102

н а у к о в е в и д а н н я

ЗБІРНИК ТЕЗ
III Міжнародної науково-практичної конференції

**ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА
ТА УПРАВЛІННЯ
СТРАТЕГІЧНИМИ КОМУНІКАЦІЯМИ
В КРИЗОВИХ УМОВАХ**

POLITYKA PUBLICZNA
I ZARZĄDZANIE KOMUNIKACJĄ STRATEGICZNĄ
W WARUNKACH KRYZYSOWYCH
PUBLIC POLICY AND STRATEGIC COMMUNICATION
MANAGEMENT IN CRISIS CONDITIONS

23 жовтня 2024 року

Авторська редакція

Упорядник та виготовлювач
ГО «ОФІС ЦИФРОВОГО ВРЯДУВАННЯ»
digital.gov.office@gmail.com

Підписано до друку 30.10.2024. Формат 60x84/16. Папір офісний. Гарнітура TimesNewRoman
Спосіб друку цифровий. Ум. друк. арк. 14.18 Наклад 300